

ELOFIZETES

HELYBEN:
 Egész évre . . . 22.— korona.
 Fél évre . . . 14.— korona.
 Negyed évre . . . 7.— korona.
 Egy hónap . . . 3.40 korona.

VIDEKEN:
 Egész évre . . . 22.— korona.
 Fél évre . . . 14.— korona.
 Negyed évre . . . 7.— korona.
 Egy hónap . . . 3.80 korona.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József tőherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
 Stauber József.

Szombat, augusztus 5.

Fleuryt

visszafoglalták a németek

Trónörökösünk arcvonala nem volt nevezetesebb esemény.

Berlin, augusztus 4. (Hivatalos.)
 A nagy tőhanszállás jelenté:

Nyugati hadszíntér:

Az ágyuharcot, mely az Ancre pataktól északra ismét nagy erőkre kapott, az Ancre és Somme között nem csökkenő hevességgel folytatták. Az ellenség erős támadásait Auvillerstől északra, Guillemontól délnyugatra és a Monacu-majortól északra, visszavertük. Sommetől délre az ellenség éjjeli támadása Barleuxnál meggyújtott. A franciáknak tegnap este sikerült állásainkat Fleury mellett, a Thiaumont erdőtől délre, elfoglalni. Ma reggel megindított ellentámadásunkkal Fleuryt visszafoglaltuk és az e helységtől nyugatra és északnyugatra húzódó árkokat teljesen visszafoglaltuk. Az ellenség támadásait Thiaumont erdőtől északnyugatra és a Chapitre erdőben, valamint az erdős hegységben levő állásaink ellen, tegnap este nagy veszteségei mellett visszavertük. A helyzet most ismét olyan, mint a rendkívül nagy erővel intézett francia támadás előtt volt. Mulzer hadnagy légi harcban, Lensnél, a kilencedik, Frankl hadnagy pedig tegnapelőtt Beaumetznél a hatodik ellenfelet tette harcképtelenné. Ezenkívül egy ellenséges kétfedelűt tegnap Peronnésnél, két masikat pedig — mint utólag jelentették — augusztus elsőjén Arrastól délnyugatra és Linonsnál, lötték le repülőink. Zárótűzünkkel Berles au Boisnál (Arrastól délnyugatra) és Namurnál egy-egy ellenséges repülőgépet szedtünk le. Az utóbbit abból a rajból, amely Namurt, csekély tárgyi kárt okozva, megtámadta.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy arcvonala:

Posawytól északnyugatra az ellenséget tüzelésünkkel előretolt árka feladására kényszerítettük és Spiagia vidékén (a Narocz- és a Wischniew-tó közt) tábori állásaink ellen intézett előretöréseit visszavertük. A Serwetscunél, Gorodiscetól keletre és a Szcza mellett, Baranowicától délkeletre éleink kezigránát-harcok voltak. Lubieszownál az ellenség erős támadásai ismét

meggyújtottak. A Sitowicze-Wielikiszakaszban heves harcok fejlődtek, a melyek folyamán az ellenség Rudka-Mirynska faluba és a csatlakozó vonalakba benyomult. Német és osztrak-magyar zászlóaljok, valamint a lengyel légio részét ellentámadásunkkal teljesen visszafoglaltuk az elvesztett területet. Háromszáztízvanegy foglyot ejtettek, több géppuskát zsákmányoltak és az oroszok megújult támadásait könnyű szerrel visszaverték. Tovább délre, valamint Ostrownál és a Swiniuchytól keletre levő vidéken az ellenség vállalkozásai

tűzünk folytan mar kezdetben meggyújtottak.

Károly Ferenc József tőherceg arcvonala:

A Bothmer-hadseregénél nem volt különösebb esemény. A Kárpatokban a Kopilas vidéken a német csapatok tért nyertek.

Balkán hadszíntér:

A Bitoljától délre levő állások előtt болгар előőrsök szerb osztagokkal eredményesen harcoltak. Legutóbbi hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A román egyház új feje.

(Összeült az érsekválasztó-kongresszus. — Az érsek, mint a román nép vezetője.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 4.

Holnap, augusztus ötödikén választja meg Nagyszebenben a görög keleti román egyház kongresszusa a metropolitát, aki független egyháznak szuverén, legfőbb pásztora. El fog dönteni, ki lesz a magyarországi görög keleti román egyháznak s ezzel a magyarországi románság politikai és kulturtörökvéseinek irányítója. Mert ha általában áll az, hogy a szélesebb népretegekre vallási eszközökkel lehet leginkább hatni, azokat a klerus tudja leginkább irányítani, kétszeresen érvényes ez a tétel a románságra nézve, akiknél a nép bizalmasnak legtöbb letéteményese a pap, anél az egyszerű földműves életének minden fontosabb lépésénél kikéri lelkipásztorának tanácsát.

(A román klerus politikai szerepe.)

A román klerusnak azt a hatalmas és eleven erejét természetesen már a legrégebb idők óta felismerték és felhasználták politikai téren is. Felismerte és utalt arra Iisza István gróf is, aki, midőn szakítva a hagyományokkal, szakítva elsősorban a Bánffy-féle nemzetiségi politikával, a nemzetiségekkel, elsősorban a románokkal kereste a meggyezést, elsősorban a román egyházi tőrfiak támogatását akarta igénybe venni. Kereste velük az érintkezést, sőt közös munkára is felhívta a politikai tekintetben oly jelentős tényezőknek tekintette felőket, hogy kijelentette: nem kell aktív közreműködésük, csupán nemtörődőmelegük is elég annak, hogy a románság politikája — szociális — helytelen vágyakba terelődjék.

Ha csak annyit is koncedálunk, hogy a román nép széles rétegét tényleg lelkesíti

irányítják, még a világháború közepette is fokozott figyelmet kell szentelnünk a nagyszabedű érsek-választó szinaktának, édeskedéssel kell varnunk, ki lesz az a férfi, az a főpap, aki talán hosszú ideig egyházi, szociális és politikai vonásra is Magyarország egyik legnagyobb nemzetiségének, a közel három millió románának.

(A magyarországi görög-keleti román egyház.)

A magyarországi görög keleti román egyház autonómiáját az 1868. IX. törvényekkel biztosítja, amely egyúttal megállapítja az „önálló érseki provinciát” szervezeti szabályait. A Magyarországon és Erdélyben lakó románokat a királyok és fejedelmek évszázadokon át nem tudták áttérteni a katólikus, illetőleg református, unitárius hitre. Nagyobb eredményt csak a XVII. század vége felé megindult „unio”-mozgalom tudott elérni, amelyet az akkori kormánykörök nagy kedvezményekben részesítettek 1698-ban Athanasius gyulafehérvári görög keleti román érsek a klerus egy részével arra az ígéretre, hogy a nyugati egyházzal való egyesülés esetén javulni fog a klerus anyagi és politikai helyzete, elfogadta az uniót s az időtől kezdve egészen 1864-ig betétlenül maradt a görög keleti román érseki szék. A görög keleti románok így hosszabb ideig a káriócai görög keleti szerb pátriárka egyházi főhatósága alá kerültek, majd ügyeiket egyes eseperekek, mint „püspöki adminisztrátorok” intézték. Az utolsó ilyen püspöki adminisztrátor, Moga Vazul halála után a káriócai érsek ajánlatára Săguna András, a kobuzi zárda főnökét nevezték ki a görög keleti román egyhármegye püspöki helynökévé.

(Săguna. — Az egyházi autonómia.)

Săguna kinevezése döntő jelentőség volt a román egyháznak nézve. E tisztelettel eme-

gíáju, tetterős, szívvel-lélekkel a románságot küzdő főpap egyháza ügyeit kezébe véve, azokat kulturális és anyagi tekintetben egyaránt felfröcskoltatta, visszaszerezte a rég nélkülözött autonómiát, megalkotta az egyház szervezeti szabályait, amelyet a románok ma is a legjobbnak, legmeglehetőbbnek és legdemokratikusabbnak tartanak.

Saguna 1809-ben született Miskolcson, bevándorolt macedo-román családból. Budapesten végzett jogot, majd Versecen teológiai tanulmányokat folytatott. Előbb a karácsonyi szerb pátriárka mellett szászvári jegyző és papnöveldet tanár, majd szerzetesi fogadalmat tett. Mint görögkeleti román püspöki helynök, kisérgetti a kormányt, hogy a püspöki széket választás útján betöltsék. A püspök-választó zsinat 1847. december 2-án Tordán össze is ült, de Sagunát az erdélyi románok nem nagy bizalommal fogadták. Saguna azonban kijelentette:

— Ha én nem keltek nektek, keltek ti nekem és én leszek a ti püspökötök!

Igy is lett. A szavazásnál ugyancsak a harmadik helyre jutott, de a király őt erősítette meg a 1848-ban püspökké szentelték.

A szabadságharcot követő időkben Saguna dinasztikus politikát űzött s nem utolsósorban ennek köszönhető a román egyház, hogy miután Saguna B. c. bea többször sürgette az ügyet, a király 1864. december 24-én kelt sajátkezű levelében tudatta Sagunával, hogy egy önálló, a szerbvel egyenjogú görögkeleti román metropolitai provinciátus szervezését engedélyezi. A királynak e fejedelmi ténye később, mint említettük, az 1868-ik évi IX. törvényekben törvényerőre emelkedett. Az egyház szervezeti szabályait is Saguna készítette el a azok 1869. május 28-án nyertek szentesítést. A szervezeti szabályok az érsekséget három egyházmegyére osztják: a nagy-szebeni (érseki) egyházmegyére, az aradira és a karánsebesire. Saguna végrendeletében jelentős összeget hagyott arra a célra, hogy Nagyvárad és Temevár székhellyel új egyházmegyék állítsanak fel. Ez az alap ma megközelíti az egymilliót s a románoknak az a tervük, hogy a fentemlített kétön kívül még Kolozsvárott is új püspökséget állítsanak fel.

Saguna egész működése alatt szilárd kézzel irányította a románság minden tevékenységét, elsősorban a politikait. Politikája elsősorban dinasztikus volt s különben is praktikus célokat keresett, azonban a már akkor fölmerült nemzetiségi óhajokat nem helyeselte. Heves ellenszöje volt Erdély és Magyarország uniójának, amikor pedig az a kérdés merült fel, hogy bemerjenek-e a románok a magyar parlamentbe, az aktivisták élére állott. Dus egyházi-rodalmi tevékenységet fejtett ki, tanácsnyelvekkel látta el a román papnevelőket és tanítóképzőket s ő alapította az Astrát (Asociația Unnea Transilvana), amely ma is a legnagyobbromán köznevelődési egyesület.

(Saguna utódal.)

Saguna halála után az inasod szerb, mint román ivackovác Prokóp aradi püspököt választották meg 1873-ban metropolitává, ő azonban egy év múlva, miután pátriárkává választották meg, lemondott.

Az 1874-iki kongresszus Román Miron aradi román püspököt választotta meg metropolitává. Már Román, még inkább azonban utóda, Metianu alatt — akit különben 1898-ban választották meg — kisiklott a politikai vezetés az érsek-metropoliták kezéből s teljesen

tényezők jutottak előtérbe, akik hangos és tetzesztős jelszavakkal nyerték meg a tömegek és az izzó fiatalság kegyét. Most, amikor újból nagy fordulópont előtt áll a politika, úgy a magyar nemzet, mint a románság szempontjából egyaránt fontos, hogy a néhány nap múlva lezajló választáson olyan térű legyen a győztes, kinek személye garancia arra nézve, hogy a román nemzetiségi politika helyes vágányra terelődik, hogy a tiszó táborban époly készséggel keressék a megértés módját, mint ahogy mi, amennyire az a magyar nemzeti állam keretsein belül lehetséges, a jogos panaszokat orvosolni akarjuk.

(Ki lesz a metropolita)

Több, mint bizonyosra vevető, hogy a kongresszus Mangra Vazul nagyvárad püspöki helynököt fogja megválasztani érsekké. Mangra vikarius neve jól ismert a közönség előtt — valamikor neve sűrűn szerepelt a nemzetiségi mozgalmakkal kapcsolatban, úgy, hogy amikor Goldis püspök elhunytával őt választották meg aradi püspökké, a király a kormány előterjesztésére a választást nem hagyta jóvá. Utóbb politikája gyökeres változáson ment át s ekkor a „komitébeliekkel” tette ellenségeivé. Mangra ma a békés megegyezésnek, az ellentétek kiegyenlítésének és elsimításának feltétlen híve. Igaz meggyőződéssel követi új politikáját, amelyet a háború nemcsak a magyarok szemében, de még a hegyeken túli románok előtt is igazolt. A románságnak és a magyar nemzetnek egyaránt hű fia. Ezenkívül ő az egyetlen valódi nagytehetségű román főpap, feltétlenül előkező tudású, híres történetíró és kanonjogász, ma is tagja a román tudományos akadémiának.

Az egyéves önkéntesek gombja. A hadügyminisztériumnak egyik rendelete az egyéves önkéntesek néhány kategóriájára behozta a fémgombnak a hajtókán való viselését. Ezt a gombot azok az egyéves önkéntesek viselhetik jogosan, akiknek megvan a teljes tudományos képesítésük s akik azontúl testileg teljesen alkalmasok. Azok az egyéves önkéntesek tehát, akik a megfelelő kiképzés után, vagy az ellenség előtt tanúsított kiváló magatartásuk révén tartalékos hadapródokká s később tartalékos tisztekké nevezhetők ki, jelvény gyanánt megkapják a gombot. Azok az egyéves önkéntesek azonban, kik az önkéntesi jogot a még be nem fejezett középiskolai tanulmányaik miatt csak feltételesen kapták meg, továbbá azok, akik tartalékos tiszti, kinevezésre magánjelű okok következtében nem alkalmasak s végül mindazok az egyéves önkéntesek, akik testileg harcraalkalmatlanságra nem alkalmasak, akiknél tehát nincs kilátás a tisztiállásba való előléptetésre, nem viselik a gombot. Látnivaló ezért, hogy a gombjelvény semminemű összeüggésben sincs a tudományos képesítéssel s hogy tehát az „Intelligenzanci”-tele kinevezés egyáltalán nem helytálló. Különben mindazok az egyéves önkéntesek viselhetik a gombot, akiket eredetileg csak segédalkalmazatra osztottak be, akiket azonban később harcraalkalmatlanságra alkalmasnak találtak, akiket ilyen módon egyéb feltételek érvényessége mellett tartalékos tisztekké kineveztek ki, továbbá mindama, az 1865-1882. évekbeli származó s arvonabali alkalmazásra al-

kalmatlan egyéves önkéntesi jelvényes népfőlkéző-szolgálatra kötelezettek, akiket egy újabb rendelkezés alapján szolgálatból céljából a hadtáborokba, tiszti állásba való kiképzésben részesítenek. Azok az egyéves önkéntesek tehát, akiknek teljes tudományos képesítésük van, s akiknek tiszti állásba való alkalmaztatás-kilátásba helyezték, gombot viselnek, mint a hadapródi (tiszti) rangra való igényűeknek jelvényét.

Nem bocsájtják szabadon az orosz hadügyminisztert. Koppanhaganól jelentik: Suchominov szabadonbocsájtási kérvényét elutasították és csak azt engedték meg, hogy katonai őrizet mellett elhagyhassa a fogházat, hogy pétervári speciálistáknak járhasson.

VÁROS ÉS MEGYE

Folytatód'agos sorrendje. Arad város törvényhatósági bizottságának 1916. évi augusztus hó 9-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 5. Kiss Mihály kérelme földhaszon bérletének meghosszabbítása iránt. 6. Az aradi kereskedelmi és iparkamarának felirata, melyben kéri hogy a kormány részéről ipartelepeknek stb. a törvényhatóság területén kívül eső helyeken való gabona vásárlás lehetővé tétessék. 7. Az aradi közúti vaspálya és téglagyár r. t. kérelme az iránt, hogy a telep az elszámolás során esetleg másra át ruházható legyen. 8. Kristófy János az iránti kérelme, hogy földhaszonbérlete meghosszabbíttassék. 9. Lantos József kereskedő kérelme az iránt, hogy a Weitzer János-utca leányiskola épületében bérben tartott helyiség bérlete meghosszabbíttassék. 10. A tiszti ügyészség betérjeszti Fleischer testvérek aradi céggel a járvány kórház berendezéséhez szükséges vas butorok szállítása iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. 11. A tiszti ügyészség betérjeszti Kneffel Károly és fia céggel az 1916-17. évadra szükséges kocsz és szén szállítása iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. 12. Tóth István az iránt folyamodik, hogy földhaszonbérletét Schönbein Jakab aradi lakósról átruházhassa. 13. Az aradi ipartestületnek indítványa egy ipari munkabizottságnak kiküldése iránt. 14. A számvétség betérjeszti a csatornázási vízvezeték berendezési magán kölcsönök 1915. évi zárszámadását. 15. A gépüzemek igazgatója betérjeszti a vízvezeték berendezési magán kölcsönök 1915. évi zárszámadását. 16. A gépüzemek igazgatójának előterjesztése a jéggyárra vonatkozó 1917. évi költségvetés tárgyában. 17. A tiszti ügyészség betérjeszti a Petrov Sisztaival megkötött földhaszonbérleti szerződést jóváhagyás végett. 18. A tiszti ügyészség betérjeszti a Császai Mátyásnéval megkötött földhaszonbérleti szerződést jóváhagyás végett. 19. A tanács betérjeszti a téglagyárhoz vezető hid újráépítése iránt megtartott versenytárgyalás jegyzőkönyvét jóváhagyás végett. 20. A tanács betérjeszti az átvonuló katonatisztek elszállásolásának biztosítása iránt megtartott versenytárgyalás jegyzőkönyvét jóváhagyásvégett. 21. A tanács javasolja a néhai Polónyi Ferenc által hagyományozott 1000 korona készpénz és 500 korona névértékű hadikölcsön kötvény hagyomány kezelésének elvállalása és megfelelő alapító levél elkészítése iránt. 22. u. a. Rátkay Béla rendőrségvezető 2 havi szabadság idő engedélyezése iránti kérvénye tárgyában. 23. Egy rendőrségkapitányi, egy rendőrségi iktató és egy szülésznői állásnak választás által való betöltése. 24. Az aradi „Marta” magyar automobil részvénytársaság kérvénye a gyár mellett levő telek átengedése tárgyában hozott határozat módosítása iránt.

Stürmer politikája és Románia.

— Vadászik a román király. —
Hírt tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, augusztus 4.

Bukarest. A Bukarestben megjelenő Libertatea legújabb számában Stürmer orosz külügyminiszter külügyi exorzéjával foglalkozva, ennek két homályos kijelentéséből, abból tudniillik, hogy nem akarja érinteni a szláv ügyet, jóllehet ez nagy jelentőségű és abból a kijelentéséből, hogy már itjókora óta foglalkozik avval az ügyvel, mely annyira élesen foglalkoztatja az orosz lelkűket, arra a megállapításra jut, hogy a homályos pánszláv frazeológia mögött az az atom rejtezik, melynek régi tárgya a Dardanellák szorosának és a Fekete tengernek orosz birtokba való vétele. Felhívja ennél fogva újra a románság figyelmét erre a beszédre, kijelentvén, hogy csak Oroszország teljes levertése kenyszerítheti az orosz politikusokat arra, hogy lemondjanak egy olyan áron megvalósulásáról, mely Románia és a balkán államok függetlenségének teljes megsemmisítését jelentene.

Bukarest. A Viitorul a kormány hivatalos lapja írja: AZOK a hírek, hogy minisztertanácsot tartottak és hogy a kormányban válság tört volna ki és végül, hogy Bratianu miniszterelnök állítólag kijelentette volna, hogy Románia bizonyos határig beavatkozik a háborúba, teljesen legújl kapottak. Az a politikai irány, amelyet Románia eddig követett, legújl egyelőre nem változik meg. Megnyugtató jel mindenestre az is, hogy a király vadászatra utazott. A kormány folytatja a hadsereg fejlesztését, amely a háború közelségére való tekintettel érthető, mert előre nem látható incidensek történhetnek. Ebből azonban nem szabad arra következtetni, hogy Románia beavatkozása a háborúba küszöbön áll. Nyugottságra és komolyságra van szükség és kerülni kell a veres száju beszédeket. Merész és karos dolog a bekövetkezendő eseményeket előre eskomptálni, mert Románia jövője a további hadieseményektől függ.

Bukarest. Az orosz-barát lapok az az agitációval egyidejűleg, amelyet a központi hatalmak ellen indítottak, elmergesíteni igyekeznek a viszonyt Bulgáriával is. Kiből a célból jelentéktelen határincidenseket feltűnnek és úgy tüntetik fel azokat, mintha Bulgária provokálni akarna Romániát. Bulgária ői azonban távoli áll minden ellenséges szándék. Ami abból is kitűnik, hogy megengedte a dohány kivitelét Romániába, amiért Románia viszont sőt szállit. A két ország között még függőben levő gazdasági kérdések rendezése a legelőkelőbbre várható.

Bécs. A bukaresti Nationalul munkatársa beszélgetést folytatott egy román bankigazgatóval, aki kijelentette, hogy Románia még néhány nap előtti közel állott ahhoz, hogy a háborúba beleavatkozzon. Most azonban távolabb áll ettől, mint valaha.

A Dreptatea jelenti: A kormány az augusztusra tervezett csapatösszevonásokat későbbre halasztotta és a tisztek szabadságolását is megszüszabbitotta.

Az entente barát Gazetta panaszkodik, hogy Románianak a háborúba való beavatkozása ezúttal is dugába dőlt, megismétlődött a két év előtti dolog, és mint valányszor, na a föderalisták akciót kezdenek, a miniszterelnök hívei ezúttal is azt a hírt terjesztik, hogy a miniszterelnök hajlandó a háborúba beleavatkozni.

A kormány maximálja a szappan árát.

(A belügyminiszter távirata egy aradi gyógyszerészhez.)

Az Aradi Közlöny tudósításából.

Arad, aug. 4.

A közönség körében már régen felhangzott a zúgolódás a szappanhamisítók ellen. A kormány tudvalevőleg lassankint minden elsőrendű szükségleti cikknek az árát maximálta és így a lelketlen uzsorásoknak csak a legnagyobb kockázat árán lehetett tisztességtelen haszonra szert tenni. Az elsőrendű szükségleti cikkek közül csupán a szappan árát hagyta maximálatlanul a kormány és így szabad teret engedett a legvakmerőbb visszaéléseknek. Az a szappan, amelynek kilogramja békeidőn 1 korona volt, most 8—10 koronáért kapható, de még így sem biztos a vevő abban, hogy jóminőségű árut kap-e. Mindennap olvasnunk olyan hírdetést, hogy 10—15 százalékos zsírtartalmu mosószappant drága áron hajlandó eladni valamely kereskedő, vagy háziszappantőz. A tájékozatlan közönség nem tudja, hogy az ilyen magas áron megvásárolt szappannak abszolúte semmi értéke sincs, mert annyi, mintha egyszerű hamuval végeznék a mosást. Az a szappan ugyanis, amely legújlabb 70—80 százalék zsírt nem tartalmaz, rossz árunak mondható és a tisztítását sem éri meg hirdetett árának. A korrekció gondolkodású szappangyárosok már régebben oda-törtek, hogy a kormány valami módon gátat vessen a visszaéléseknek. Körtéveleknél arasztották el a száktestáleteket és felszólították, hogy mindent kövessenek el a szemérmelen csálások megtorlására és leleplezésére. A becsületesebb kereskedők és iparosok egyáltalán nem félnek az árucikk törvényes ár-szabályozásától és forgalomba hozásuk ellen-örzésétől, mert tudják, hogy ez az egyetlen mód a visszaélések meggátolására.

Hehs Vilmos aradi gyógyszerész, az Aradon néhány évvel ezelőt lefoglalt Hehs és Földes-lele szappangyár látszólagos beható vizsgálódás után arra a tapasztalatra jutott, hogy valami keves hamisítatlan szappan kerül forgalomba. Hirdetést tett közsé, hogy barmittele szappant hajlandó megvásárolni. Természetesen nagy tömegben vettek hozzá árucikkéket, amelyeket ő gyors lefolyása vagy visszálltnak velet alá és meggyőződött róla, hogy legújlabb hamisítás útján jött létre. Tapasztalatai alapján részletes felterjesztést küldött.

Sándor János belügyminiszternek és azt javasolta, hogy épúgy, mint az élelmiszereket, a szappan forgalombahozatát is rendelettel szabályozzák és állapítsák meg maximális árát, mert ezzel különösen a szegényebb népcsoportot védik meg a kizsákmányolás ellen. Javaslátot is tett a belügyminiszternek, hogy a laikusok előtt komplikáltnak látszó maximális kérdést miként kellene legegyszerűbben megoldani. Felterjesztését néhány nappal ezelőt küldte el és ma már meg is jött rá a távirati válasz, amely így szól:

„A szappan árának maximálására és forgalomba hozatalára vonatkozó javaslatát beható tárgyalás alá vettem és intézkedéseimről értesíteni fogom. Sándor János belügyminiszter.”

Az Aradi Közlöny munkatársa e hír vétele után felkoreste Hehs Vilmost, aki a következő kijelentést tette:

— Már régóta tanulmányozom a szappan kérdést és arra a szomorú eredményre jutottam, hogy sajnos, a legtöbb mosószappan, amely pedig igazán nélkülözhetetlen közegészségügyi cikkünk, csaknem kivétel nélkül hamisított állapotban kerül forgalomba. Aradon egyetlen háziszappantőzöt találtam, akiről elmondhattam, hogy tiszta árut készít. Ez az özvegy asszony kijelentette előttem, hogy az összes ismerősei, akik háziszappan készítésével foglalkoznak, hamisítják ezt a cikket. Erről különben magam is meggyőződtem és azt tapasztaltam, hogy a legtöbben sulypáttal hamisítják a szappant. A sulypátnak ugyanis igen nagy fajsúlya van és a szappan ettől nehéz lesz, amelynek segélyével aztán sikerül elhitetniük a vevőkkel, hogy dus zsírtartalmu szappant árulnak. A belügyminiszter távirata arra enged következtetni, hogy a hamisítók között végre szétűt a kormány.

Hogy a szappan csálásokat milyen szemérmelenül üzik, bizonyítja az az eset, amely Aradon közbeszéd tárgyát alkotja. Egy aradi uriember megvásárolt 160 métermássa mosószappant a szappanra 1000 korona előleget fizetett le. A szappan, amelyet részére szállítottak, a legdurvább hamisítvány.

Hogy mennyire rendezetlen a szappangyártás kérdése, minem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy Oszánadmegye egy kis községében egy kereskedő 2 waggon szappant vásárolt össze. Mindenki azt hinné, hogy a közforgalomból elvont szappan áramlását kinasználva megelégszik körülbelül 100,000 koronányi haszonnal. Nem ez történt. Az illető kereskedő iparengedélyt kért a most a két waggon szappanból csinálhatót. A törvény, melyet a háború kizsákmányolók ellen hoztak világosan intézkedik, hogy mindazok, akik élelmi cikkeket és közhasználati dolgokat a közügyasztás elői elvannak, 6 hónapig terjedhető börtönnel és 20,000 koronáig terjedhető pénzbírsággal sújtatók. Nemesak hogy nem büntetnek, sőt iparengedélyt kapnak s így hatósági ellenörzés mellett csálják és nyúzzák a közönséget.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Adóhivatal és hirdetés osztály	— 151
nyomda	— — — — 151

Tüntetés a németek mellett Irországban.

— Felújult a sin-feln mozgalom. — Nem szabad Mezopotámiáról írni. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, augusztus 4.

London. (Hiv.) A Reuter ügynökségjelenti: Az angol alsó-ház legutóbbi ülésén Asquith miniszterelnök kijelentette, hogy Irország számos részében a sinfein mozgalom újra megindult. Néhány helyen hatalmas tüntetések voltak Németország mellett. Az angol kormány nagyszámu katonaságot rendelt ki a rend helyreállítására és hogy az esetleges zenedülést még idejekorán elfojtsa.

Hága. A Daily Telegraph hivatalos jelentések alapján közli, hogy az angolok júliusban 7200 tisztet és 52.000 katonát vesztek. A holland lapok rámutatnak, hogy ez az arány lengetlen, mert 7000 tisztre félmillió katona esik.

Rotterdam. A Times jelenti Párisból: Lloyd Georg hadügyminiszter a háboru bar-

madik évi jubileuma alkalmából Humbert szenátornak a következőket táviratozta: Ebben a pillanatban világosabban látjuk a célt, mert az már közelebb van. A háborus kilátások ugy keleten, mint nyugaton javukra változtak.

Hága. Az angol-francia alagut építésére vonatkozólag Wilmet tengernagy a következőket írja: Jó lenne a dolgot meggondolni, mert az igaz ugyan, hogy a politikai helyzet ma már más, mint az huszonöt év előtt volt. Ki tudja azonban, hogy mi fog huszonöt év múlva történni. Egy új háboru esetében, amelyben ellensegeink nem azok lennének, akik ma, az alagut nagy veszélyeket rejthet magában Angliára nézve.

Luganó. A milánói lapok jelentik Londonból: A hadügyminiszterium felkérte a sajtót, hogy a mezopotámiai eseményekről ne irjanak. A sajtó azonban ennek dacára is az angol előőrsök részleges visszavonulására készíti elő a közvéleményt, mely visszavonulásnak a frontegység szükségességének biztosítása a célja.

gán ember nem tud búzát szerezni, a közlelmezési bizottság semmiféle intézkedést ennek megváltoztatására nem tart szükségesnek, mert kormányrendelettel biztosítva látja a szegényebb néposztály liszt szükségletének biztosítását.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Tévelygő szerelem. (Dramai-szenzáció az Urániában.) Hgy ma Bécsben megjelenő film-szenzációt hoz ki a színház azért, mert a mai nappal megkezdte a téli éradjának szenzációs műsorait. A bécsi szaklapok e heti száma hosszasan foglalkozik az „Irrrende Liebe” című drámával, mely a jövő évad egyik legkiválóbb szenzációjának jele lesz. Nos hát a színház mai képe azonos ezzel a drámával, mely minden tekintetben aanyira elsőrangú, hogy a budapesti színház csupán a jövő évad első felében fogja azt bemutatni. Ugyancsak a budapesti bemutató előtt kerül színre „A mama ugy akarja” című katonai aktualitás, mely szintén óriási sikert aratott a bécsi bemutatón s melyet a színház egyenesen Bécsből kap. A közönség, eltekintve attól a kis kellemetlenségtől, hogy ezeken a tisztán Bécs részére készült műveken a magyar felirások hiányznak, akkor egyenesen szenzáció számba fog menni, hogy egy vidéki mozi a budapesti bemutató előtt két nagy slágert hoz ki közönségének.

* A bűnügyi dráma sikere az Apollóban. A mi előre látható volt, rendkívül meleg és fényes sikert hozott a mai este az Apollóban. Clara Wieth szépsége, csodálatosan finom játéka, a briliáns kiállítás és végül, amit elsőnek kellett volna említeni, a csodálatos meséjű darab az utolsó percig feszült érvelésben tartotta a közönséget. A leggazdagabb téli szezonban sem lehet külön műsort elképzelni, mint a mostani és a színházat teljesen megtöltő közönség hangos tetézésvívánításának adott kifejezést. A kiváló műsor, amit csak két napra kötöztet le az igazgatóság, még csak holnap szombaton kerül vetítésre a pompás és aktuális haditelvételekkel.

TORVENYKEZÉS.

§ A horgosi vasuti katasztrófa. Szegedről jönnök: A múlt év szeptember 29-rol 30-ra virradóra vasuti katasztrófa történt Horgos állomás közelében. Hajnalban három óra tájban történt a szerencsétlenség. Összeütközött két vonat, az egyik német katonákat és tréningiszereleket szállított. Hét német katona, egy orvos-önkéntes, egy es. és kir. főállatorvos és sok Máv. alkalmazott súlyosan megsérültek. A karambol a vád szerint Sörös Kálmán Máv. állomásfelügyelő hibás intézkedése és több vasuti alkalmazott vigyázatlansága, mulasztása következtében történt. A törvényszék Sörös Kálmán állomásfelügyelőt és Szeifert Antal állomásfelügyelő-jelöltet közveszélyű cselekmény vétsége miatt két-két évi fogházra és szolgálatukból való elbocsátásra, Szabó Kálmán mozdonyvezetőt és Kovács Ferenc pályamunkást egy-egy évi fogházra és szolgálatukból való elbocsátásra ítélte. Lőrincz József és Fazekas László mozdonyvezetőt felfüggesztette a törvényszék. Ma tárgyalta ezt az ügyet a szegedi ítélőtábla főelbviteli tanácsa és a törvényszék ítéletének csak Szabó Kálmánra vonatkozó részét változtatta meg. Szabót felfüggesztette, a többi vádlottakra vonatkozóan a törvényszék ítéletét helyben hagyta.

Vita a lisztellátásról.

(A közlelmezési bizottság ülése.)

Az Aradi Közlöny tudósítása.

Arad, augusztus 4.

A város tanácsa legutóbbi ülésén elhatározta, hogy három újabb liszt üzletet nyit, hogy ezzel segítsen a közönség liszt szükségletének beszerzéséért felmerült bajokon. Az új hatósági lisztüzletek már megnyiták, az anomáliák azonban még most sem szűntek meg. A hatósági üzletek és a péküzletek előtt még ma is napszámra tolonganak, különösen a munkás emberek asszonyai. Mindenekeztől ennek a fontos kérdésnek megoldásával foglalkozott a város közlelmezési bizottsága, mely ma délután Zubor Andor főjegyző elnöklétével tartott ülést.

Először Jóó Béla árvaszéki helyettes elnök tette szóvá ezeket a bajokat.

— Fontosnak tartom — mondotta Jóó Béla — hogy csakis a város vegye kezébe a liszt kiosztás dolgát. A hatóság tömörítse a lisztet és helyezze azt el a hatósági üzletekben. Ajánlom, hogy a kiskereskedőknek ne adjanak ki lisztet, mert így aztán a kiosztást nem lehet ellenőriztetni. Aradon az itteni gyárakban igen sok környékbeli munkás dolgozik, különösen Miskelakáról és Glogováról. Ezek legtöbbször Aradon szerzik be szükségleteiket, ami pedig szintén a város közönségének rovására megy. A hatóságnak feltétlenül meg kell akadályozni az ilyen visszaéléseket. Meg kell szigorúan állapítani a város közönségének minimális liszt szükségletét és az a legfontosabb, hogy ezt a mennyiséget mindig pontosan megkapjuk.

Greén Nándor rendőrkapitány annak a véleményének ad kifejezést, hogy a hat hatósági üzlet, az előjelemből ítélve, még mindig nem lesz elég a liszt elosztás rendes lebonyolítására. Ajánlja, hogy nozza a bizottság javaslatba még két hatósági lisztüzlet felállítását

sát és pedig egyet a magyar városban, egyet pedig Gaj részére kellene felállítani.

Bing Hugó kijelenti, hogy a kiskereskedőknek nem szabad adni lisztet árusítás céljából.

— Olyan fontos kérdése ez a városnak, — mondotta — hogy ezt a lehető legnagyobb szigorral, a legkorútektőbb ellenőrzéssel lehet csak megoldani. Csak a hatóság foglalkozzék a lisztelosztással. Az a baj, hogy a múlt évben rengeteg lisztet vittek ki a városból. Kellő ellenőrzés hiányában meg fog történni az idén is. És akkor miába büntetik a visszaélőt, azzal az a szegény nép még nem fog kenyérhez jutni. A legfontosabb, hogy protekció és minden nehézség nélkül, mindenki kivétel nélkül el legyen látva kellő mértékben liszttel.

Zubor főjegyző bejelentette a bizottságnak, hogy a liszt szükséglet összeharása augusztus 21-éig tart. Ekkor a hatóság pontosan megállapíthatja, hogy mennyi a város szükséglete és akkor minden erejével oda fog hatni, hogy ezt a kontingenst biztosítsa magának. Ajánlja a bizottságnak, hogy a liszt elosztásának kérdésében csak akkor határozzon. Ezután előterjeszti a Weitzer-, Marta- és Hungaria-gyárak vezetőségeinek azt a kérelmet, melyet az Aradi Közlöny mai számában már ismertettünk. Zádor Imre gépüzemigazgató a város gépüzemeinek munkásai és Pal Egon, a város köztisztasági felügyelő a saját munkásai részére kéri a lisztkompetenciák és az élelmiszereknek egyszerre való kiadását. Zubor főjegyző indítványozza a bizottságnak, hogy ezek felett a kérelmek felett csakis augusztus 21-ike után döntson. A bizottság az indítványt elfogadta.

Bejelentette az elnök ezután, hogy a polgármester a pékek kérelmére a kenyérlisztból készült kenyér árát nagybani eladásnál negyvenhat fillérről és kicsibani eladásnál pedig ötven fillérről maximálta.

Szóba került a gabona bevásárlásnak nehézsége, amennyiben Aradon a gazdaktól ma-

Aradi tiszt az orosz tisztikarról.

(Hadseregparancs a bujkáló tábornokokról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 4.

A kárpóti harcokból érkezett Aradra néhány napi pihenésre szedünk egy tisztje, aki magasabb parancsnoksághoz lévén beosztva, tudója sok olyan eseménynek, amely nem épen egy szűkebb tevékenységen, hanem távolabb eső harcsterületen játszódik le. A nagy-képzettségű aradi tiszt, aki az elméleti katonai tudományoknak is művelője, rendkívül érdekesen fejtegette lélektani hátterét annak a világot bámulatva élő emberparancsnoknak, amely az orosz hadak főparancsnokának, Brusilovnak taktikai eszközét alkotja. E kiváló szakember fejtegetéseiből röviden összegezve azt állapíthatjuk meg, hogy Brusilov hadseregében szolgáló tisztikar rendkívül alacsony morális értékű.

— A világot se akarom azt a látástot kelteni — mondotta — mintha én lebecsülém és megszólítom ellenségeinket. Tisztességes katona-ember azt soha sem tette, de a két esztendő óta dúló háború után nem is teheti. Az orosz tömegeknek óriási ereje, fizikai tény, amely előtthiba húnynak szemet, mert csak magunknak ártanak, ha könnyelműen foglalkozunk ezzel a momentummal. Azonban a háború egész ideje alatt lelkiismeretesen tanulmányozva igen sok orosz tiszttel történt érintkezés után és a harctéri tapasztalatok megvilágítása mellett a hisztikérdést, arra a meggyőződésre kellett jutnom és velem együtt minden szakembernek, hogy hiába szedi össze az orosz hadvezetés a nép legszélesebb rétegeiből a maga anyagát, még ma sem áll azon a szinten, amelyen állania kell, hogy az orosz stratégiai feladatok megoldásának megfelelő hadsereggel rendelkezzen a cár. Ennek egyetlen oka a tisztikar. Ezt az állásomateret és ezer apró bizonyítékkal meg tudom erősíteni, de most ennek nincs itt az ideje, mert a háború után készülő művemben akarom rendkívül érdekes adatoknak nagy halmazát a világot elé bocsátani.

— Azonban nehogy szubjektív és egyoldalú feltételezéssel vádolhassam, szívesen rendelkezésre bocsátom az Aradi Közlönynek egy igen magas orosz katonai parancsnokság által kiadott parancsnak a szövegét, amelyet a mi hadvezetésünk megtudott szerezni és másolatban igény sok példányban velünk tisztokkal közölt. Ez mindennél világosabban megerősíti mindazt, amire én a magam megfigyelései révén idáig jutottam és annál értékesebb, mert ez a parancs, ez a sokáttmondó írásos dokumentum a legújabb keletű, amennyiben 1916. június 5-én kelt. Ez az időpont az orosz offenzíva megkezdésének első napját jelzi, tehát mikor friss és épak voltak az orosz csapatok amikor meg Brusilov főmegtámadása nem örjögte ki magát az emberáldozatok hekatombájában.

Az 1916. június 5-én kelt titkos parancs szövege a következő:

„Másolat. Titkos parancs 9. hadsereg 493. szám. A 12-ik hadtest parancsnoki főnökének Altraug tábornokának a parancsnoksága alatt álló ezredeken kívül még rendelkezésre bocsátottam az egész 35-ik gyaloghadosztályt és a 20. hadosztálynak egyik dandárát és pedig azzal a rendeltetéssel, hogy nemcsak feltartóztassák a német előtörést az első és második kaukázusi hadtest

közt, hanem, hogy megjavítsák a mi frontunkat Labatschev és Krakovetz közt. A kapott jelentésekből a következőket állapítottam meg:

A támadás inkább proforma volt megszervezve, de nem abból a szilárd elhatározásból indult ki, hogy győzelmet is érjen el. Ez okból nem is szegődött melléje a siker.

Technikailag a támadás úgy volt szervezve, amelyet csak nagyon jól kiképzett kerekkel lehetett volna végrehajtani, azaz a támadást olyan rajvonallal hajtották végre, amelyben minden egyes harcosnak önállóan kell dolgozni, de megbeszések arról, hogy a legénység hiányosan van kiképezve és hogy nagyon kevés tisztünk van.

Most, hogy sikert érünk el, sűrű rajvonatokban kell támadni és a támadók segítésére zárt kolonnákkal kell rendelkezni. Így cselekszenek a németek és kevesebb veszteségek vannak, mint nekünk, mert nálunk szigorú a fegyelem és pontos rendtartás van. Ezenkívül a rohamozók mögött megbízható katonákat és gépjárműveket kell felállítani és ha szükséges lenne, akkor az ingadozókat kényszeríteni kell az előmenetelre. Sok gondolkodás nélkül lehettek egész osztályok, ha tudásnak eredmények, vagy pedig megadnak magukat az ellenségnek. Mindenki, ha látja, hogy egy század, vagy ennél nagyobb test megadja magát az ellenségnek, tartása kötelességének, hogy a tüzet ezekre a magukat megadó katonákra irányítsa és vakmennyüket elpusztítsa.

Megállapítottam, hogy igen sok parancsnok csak a saját csapatát dirigálja meg az esetben is, hogyha egy más csapat felett kellene átvennie a parancsnokságot. Így történt, hogy június 3-án is a 12. hadtest het hadosztály parancsnoka közül csak három volt Lipin faluban, míg a többi a hadtest törzsénél tartózkodott és pedig abban az időben, amikor a csapatok ingadozni kezdtek. Még ma sem tudom, hogy ebben az időben hol voltak az ezredparancsnokok, mert csak kettőt, vagy háromat láttam közülük. Az igaz, hogy a tábornokok és a parancsnokoknak hatni kell tartózkodniuk, de ha az ezred ingadozni kezd, akkor mégis elől kellene lenniük, nem pedig arra törekedniük, hogy a telefontállomáson biztosítsanak maguknak egy helyet. Ezen a helyen elég, ha ott hagyják a segédtestet.

A masolás helyességeért (olvashatatlan aláírás.)

A 88-ik gyaloghadosztály rangidősebb segédtestje:

Morosov s. k.”

Ehhez hasonló orosz parancsokat tudunk már keríteni, de ilyen eklatáns bizonyítékát annak, hogy a háború harmadik esztendejében az orosz tisztikarnak nemcsak hiánya, hanem szellemének inferioritása is biztosítja a mi főlényünket, még egyikben sem találtuk meg.

Megtorlás készül Fryattért

(Anglia nem beszélhet jogról és erkölcsről.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, augusztus 4.

Koppenhága. A Daily Mail parlamenti tudósítója jelenti, hogy az angol felsőházban erős áramlat van, amely fel akarja szólítani a kormányt, hogy minden Angliában levő német vagyont foglaljanak le, megtorlasul Fryatt kivégeztetéséért és más brutális német cselekedetért.

Berlin. A Reuter ügynökség a következő nyilatkozatot teszi közzé:

Németországnak az a törekvése, hogy Fryatt meggyilkolását a világ előtt törvényes és jogos cselekedetnek tüniesse fel, tekintettel a felháborodásra, amelyet a kivégzés az egész semleges világban előidézett, nagyon érthető. De ha a német kormány eljárásai módját még oly indokoltnak is tünteti föl, sohasem lehet azt maanak tekinteni, mint az igazságszolgáltatás hiányos elvélyedését. A nemzetek egész gyakorlata a legutóbbi két évszázadban megdönthetetlen bizonyítékul szolgál arra, hogy a Braxell jogosan járt el, amikor letaglósítását és elpusztítását elkerülni igyekezett és hogy a brit kereskedelmi hajók tovább is rendületlenül folytathatják ezt az eljárásukat minden eszközzel, amelyet csak a népjog nekik nyújt.

A Wolff-ügynökség — ebben az ügyben szembeszállt ezzel a feltétellel és mindenekelőtt megállapítja, hogy az angol kormány maga szőlította föl a kereskedelmi hajókat, hogy minden tengeralattjáró hajót, máhelyt észreveszik, azonnal támadjanak meg anélkül, hogy bevárnák ennek ellenséges cselekedetét, hogy továbbá az angol kormány jutalmat tűzött ki az ilyen cselekedetekre és Fryattot magát is megjutalmazta. Még kell állapítani továbbá, hogy Fryattot nem azért itélte el a német bíróság, mert védekezett, hanem azért, mert ravaszul és meglepetésszerűen támadta meg a német tengeralattjárót, hogy a kitűzött jutalmat megszerezze. Fryatt kapitány megbüntetésénél tehát egyáltalában nem az került megítélésre, vajjon egy ellenséges kereskedelmi hajó védekezhet-e oly hadihajóval szemben, amely fel akarja tartóztatni. A polémia, dacára ennek, erre a kérdésre is kiterjeszkedik és utal Németországnak 1915. évi februárjában tett kijelentésére. Anglia feltételezése mindenestire ellentétes, ez azonban annak megítélésénél, hogy Fryatt jogosan, vagy pedig jogszertlenül járt el, teljesen közömbös. Anglia szemérmetlen, minden népjogot arculesapó kőbhehető háborúját jogosnak állítja oda.

A német válasz így végződik:

Az angol kormány azt hiszi, hogy kifakadásával megsemmisítő ítéletet mondhat Németországról. Németország csak valóvonalossággal tekinthet arra, hogy erkölcsről és jogról akarnak beszélni abban az Angliában, amely a Baralong-gyilkosokat, a King Stephen és az ir mészárlásokat produkálta.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazuról érkező hírlap. Az „ARADI KÖZLÖNY“-t a táborban minden aradi katona olvassa.

Ujjongva fogadják Hindenburgot a csapatok.

(Három család maradt Smorgonban.)

Saját tudósítók telefonjelentése.

Budapest, augusztus 4.

Berlin. A Linsingen fronttól jelentik: Hindenburg tábornagyot, aki Ludendorf vezérari főnöke kíséretében a fronton megjeleni, a csapatok nagy örömmel és ujjongással fogadják.

Rotterdam. A Times orosz sajtóhadiszárláson levő tudósítója Warnscourt a Stochod melletti harcokról a következőket jelenti: Ezen front összes részén heves harc dúl. Éjjel-nappal folyik a tüzersegi harc, amely idonkint a maximumra fokozódik. Az oroszok végleg meggyőződtek arról, hogy a németek el vannak határozva, hogy a Stochod mentén kitartanak, amíg csak az lehetséges.

Amsterdam. A Reuter ügynökségnek jelentik Parisból: A La France Militár katonai szaklap a Brusilov-offenzívával foglalkozik és megállapítja, hogy az orosz stratégianak nyilvánvalóan az a célja, hogy Auszria-Magyarország haderejét megbenntsa. Az orosz hadvezetőség úgy gondolkozik, hogy ha ezt a célt eléri, akkor Németország nagy erőszárlését is megtöri. Ezért fordult Brusilov seregenek túlnyomó részével az osztrak-magyar csapatok ellen és ezért követi azt a stratégiai

elvet, hogy siker mindenáron és a siker kiaknázása a végtelékig.

Kopenhaga. A Ruskoje Slovo haditudósítója jelenti: A hivatalos jelentésekben gyakran szerepel német és orosz részről Smorgon, amely várost mindkét fél a magáénak mondja. Tényleg a város nyugati fele a pályaudvarral és a vasuti raktárakkal a német csapatok kezében van, míg a város keleti felében az oroszok vannak. A város nagy károkat szenvedett a harcok alatt. Amikor az oroszok el akarták foglalni a várost, rengeteg ház pusztult el, épp úgy, mint amikor a németek ki akartak verni az előnyomuló oroszokat a város keleti feléből. Ugyilátszik, most már a küzdelem álló harc jellegét vette fel. Az egész városban három család maradt, ezek is pincékben laknak. Mind a három családot úgy az oroszok, mint a németek gondoskodnak.

Berlin. A Tagliche Rundschau haditudósítója jelenti, hogy a német repítők sikeres tevékenységet fejtenek ki. Tegnap egy német harci repülőgép két kilométernyire az orosz front mögé hatolt Sarajtól délre és itt kétszázötven méternyire leereszkedve orosz csapatállományokat összelőtt.

meknek egy egész seregével nem is tudunk mit kezdeni. 19 éve állók a rendőrség szolgálatában, de álomban sem gondoltam soha, hogy ily óriási munkát fog adni egykor a kémválasztat. És ismétlem, a megfelelő emberanyag is gondot okoz. 7000 ajánkozó közül 100 ha alkalmas erre a célra, mert ehhez különös hajlandóság s nemcsak emberismeret, hanem általános műveltség is szükséges. Hírlapokból és biztosító ügynökségekben kerül ki a leghasznosabb anyag. A mi amerikai polgártársaink hátrány sejtéssel szemben rendelkeznek arról, mely kiterjedt ebben az országban a kémrendszer. Csak el kell képzelni, hogy minden newyorki étteremben legalább egy tubat német pincér szolgál. Házjukba való visszatérésüket elzárjuk. Azért tárlunk itt most mindkét félre. Beleereszkednek minden beszélgetésbe s mialatt a rendelést feljegyzik, feljegyznek elejtett mondatokat, a melyeket bizonyos helyeken közölnek. Mi rájöttünk a pincéreknek a dolgára s bizony mondom, hogy elszózzuk a leveleket!

Igy fenyegetőzt Flynnt az a semleges újságíró előtt. Valószínű, hogyha annyira szeretetebe fogadja és kitüntette az állítólagos német kémeket, már csak a semlegesség betartásának az érdekében is hasonló buzgalommal fog az angol kémekkel foglalkozni. Ebben azonban kételkedünk.

De Flynn az kétségbe esettében kímár annyira ment, hogy az amerikai szabadság utolsó részleteit is le akarja nyitni, mert amint az angol lapok írják, Newyork polgársága felháborodva tárgyal most egy szenzációt. Az újságok dühe nem ismer határt, mert nem kevesebbet fedeztek fel, mint azt, hogy a rendőrség titokban életbeléptette a telefoncenzurát. Se szeri, se száma azoknak a napvilágra jött beszélgetéseknek, amelyeket a rendőrség felfogott. Muniógyárakat, melyek természetesen bizonyos hadiérdekeltségekkel állítottak telefonoszekkötésben, megtámadták olyan oldalról, honnan beszélgetésükbe természetet uton be nem térközhettek. De kihallgatták a királyi ügyészség vezetőjének rendelkezéseit is s előbb értesíttek bizonyos hivatalos titkokról, mintsem az egyáltalán szükséges lett volna. E lelekedés, amint mondják, a kormányhatalom érdekében történik, s egyetlen célja, hogy a nemzetközli bonyodalmakat, amelyektől Washington fél, megakadályozza.

Egészen bizonyos, hogy Amerikában nem szaladgál kevesebb angol kém, mint német. S ha mégis a németekkel ilyen szigorúan s fenyegetően bánik el az amerikai rendőrség, ezzel csak azt bizonyítja be, amit már régen bebizonyított, hogy a semlegesség egy, az amerikai érdekek szerint erősen nyutható elv.

Beszél a „nagy főnök.”

(A newyorki titkosrendőrség feje a német kémek üldözéséről.)

Az Aradi Közlöny tudósítója.

Arad, augusztus 4.

Az Aradi Közlönynek egyik múlt heti számában megemlékeztünk arról a kiterjedt kémkedési rendszerről, amelyet Anglia a semleges államoknál bevezetett, hogy a központi hatalmak katonai és gazdasági titkaiba mindenáron behatoljon. Megemlékeztünk az angol katonai attaséről, ki egy német megbízott hivatalnok 16 éves szolgájával akarta ellopni a német nagykövetség iratait, sőt aki nem átalotta maga is az illető hivatalnok otthon nem kétséggel átférkéseni annak bizalmas magánlakását. Ujjabban azonban arról olvashatunk amerikai tudósításokat a nagyobb német lapokban, hogy valóságos hajszát indult meg Amerikában a németek ellen, akik közül legalább is minden másodikat egyszerűen kémnek tart az amerikai rendőrség. E német üldözés élén az amerikai titkos rendőrség feje William L. Flynn áll, akit közönségesen a „nagy főnök”-nek neveznek. Flynn jelenleg a Long Islandon pihen ki azt a fáradtságot, amelyet a német kémek 18 hónapos üldözése közben szerzett magának. Itt találkozott egyik semleges állam újságírójával, akinek kissé kómikus pöffeszkedéssel beszélt el ennek a kémfogdosásnak a részleteit. Érdekesnek tartjuk megjegyezni, hogy a rendőrfőnök voltaképpen nem is angolsszász amerikai, hanem egy széles vállú, jól megtermett amerikai ír férfi, akinek örökké reszkáló szeméből a bizalmatlanság tekint ki s aki erőteljesen telpekelte buldoggorrával, mintha mindig szenzáció után szimatolna.

— Sokat beszélhetnék önnek a mi kémválasztatunkról, de az talán nem is volna okos dolog a részemről, hiszen tudja, a rendőrség nem szereti, ha tetteiről az újságok írják. A háboru után természetesen egészen más lesz a dolog. Az amerikaiak elfogják barmukit, ha olvasni fogják, hogy azok az idegen polgárok, akikkel uton és megszakott lokalitásokban naponként találkoztak, voltaképpen vezedelmes kémek voltak. Ezekkel szemben megelégedés nélkül az amerikai rendőrségnek a dolga, mert az amerikai titkos rendőrség a háboru előtt egyáltalában nem készült fel a kémkedés nyomozására és a kémek összefogására. Sem eléggé alkalmasok kéziakkal, sem megfelelő szervezációval nem rendelkezünk ebben. A legnagyobb baj pedig az, hogy törvényeink is hiányosak, s nem eléggé világosak a kémekről szóló fejezetekben. Az szervezációt voltaképpen én végzem. Midőn ismeretessé lett, hogy mennyi német kém és titkos ágens lapang az Egyesült Államokban, kémszempontokat állítottam fel, melyek kizárólag ezek ellenőrzésével és megfigyelésével foglalkoznak. Jelenleg 38 ilyen központi helyünk van. Nekem magamnak otthonom sincs, egyik központtól a másik központig utazom, hogy kiválasszam a megfelelő detektív anyagot. Azt minden este elváltuk, hogy máris szemmel tartjuk a gyanus elemet, mely még csak nem is sejt, hogy már a rendőrség vagyis kezje. A nő elem is szerepet játszik ezen a téren. Igen sok hölgyet ismerünk, ki azelőtt Németországban élt. Mi tudjuk, milyen személyiségek esznek, vagy táncolnak náluk, de egyelőre ebből sem árulunk el semmit. Ne is sejtjük, hogy a lelekedés a háboru után vértanósítják.

Mindezen körülmények kedélyességét, a ké-

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást, ugyszintén a lap megrendelését és besztintetését mindenkor a kiadóhivatalnál közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkibordónál, vagy pénzeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Felakasztották az ir szabadsághóstit.

(Casement szerepe hazája felkelésében.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, augusztus 4.

Amsterdam. A tegnapi Reuters jelentéséből nem látszik ki, hogy Casement felakasztották, e, vagy pedig kivégezték. A mostan ideérkezett a Central News newyorki jelentése, mely Casement kivégeztetéséről Londonból a következő értesítést kapta: Tegnap már korán reggel nagy tömeg tolongott a fogház előtt. Mint ahogy Angliában a halálos ítéletek végrehajtása nyilvánosan szokott történni, azt remélték, hogy bejutnak a fogház udvarára. A tömeg izgatottsága folyton nőtt és kilenc óráig még mindig nem bocsátották be senkit. Ebből aztán mindenki arra következtetett, hogy Casement kegyelmet kapott és az ítéletet nem hajtották rajta végre. Csakhamar azonban a hír valótlannak bizonyult, mert nemsokára a kivonult fogház őrség és a rendőrség azzal oszlatta szét a tömeget, hogy hiába várakoznak, mert Casement kilenc órákor kivégezték, felakasztották.

Genf. A Le Journal közli: Lewis hóhér parancsot kapott, hogy augusztus 1-én legyen készen. Az angol hóhér polgári foglalkozása a borbély mesterség és szerződése értelmében egy-egy akasztásért 100 scillinget számíthat fel az államkincstárnak. Casement rendkívül nyugodt volt a vesztőhelyen.

Haga. Az angol lapok jelentése szerint a belügyminiszter az utóbbi napokban az Írországból érkező minden postájarral valóságos elhalmoztak Casement érdekében való kegyelmi kérvényekkel. Minden kérvényezés hiábavaló volt, azonban: Casementet ma reggel a Pentonville-börtönben felakasztották. A Daily News, nyilván most tudta, hogy Casement nem kap kegyelmet, már tegnap reggeli számában ezt írja az ügyel kapcsolatban: Biztos meggyőződésünk, hogy a kormány ebben az ügyben értelemmentlenül fog eljárni.

Zürichi lapok jelentik, hogy Casement nyugodtan és elszántan nézett a halál elébe. Kijelentette, hogy Írországot és Írországot akar meghalni. Nem kér kegyelmet, mert tudatában van annak, hogy nincs szüksége kegyelemre. Casement egész nap és nagyraest éjjel is élettörténetének és Írország szabadságáért folytatott küzdelmének leírásával foglalkozott. Kivégzése előtt ezt a dokumentumot átadta védőjének, hogy mihamarabb közölje az ir néppel, mint egy hazájához hű férfiú végrendeletét.

Casement szerepéről, az ir lázadásban, az a vizsgáló bizottság, amelyet az angol parlament kiküldött, számolt be. Ennek legutóbbi vádjai, hogy Casement a király ellenjégeivel szövetségelt, vagyis a németekkel. Ő maga ténylegessen nem vett részt a felkelésben, mert az őt kitört, őt már letartóztatták.

Tény az, hogy a felkelés fellángolásához az ő megérkezése volt a gyújtószikra, mert április 24-én Dublinban megkezdődött a sinternek harca.

1916. április 18-án az ir kormányának tudomására jutott, hogy április 12-én egy hajó indult el Németországba Írországra két német tengeralattjáró kíséretében. A híradás jelezte, hogy a hajó 21-én fog megérkezni és a fölkelet húsvét estejére tervezték. Április 19-én megkezdtek a szükséges intézkedéseket. Hisz szombaton, április 22-én az a hír terjedt el, hogy elfogtak egy német hajót és egy embert, aki Casementnek tartanak. Az ir önkéntesek lapja ugyanazonnap jelentette:

Az előkészületeket már csaknem befejeztük minden nagyobb gyakorlaton a húsvét gyakorlatok nagyon érdekes sorozatának a megtartására. Nemely helyen egy-egy napos táborozást tervezünk. Húsvétkor a fiatal program lesz a többi területeken is.

A bizottság szerint nyilvánvaló volt, hogy a mozgalom vezetői a hajó érkezésére vártak, miután képviselőiket kiküldték annak fogadására.

A hajó és Casement azonban hamarabb érkezett, mint várták. A hajó elfogatásának a hírére egész Írországból fölűggesztették a vasárnapra tervezett gyakorlatokat. Ugyanazonnap az angol kormány tanácskozott és elhatározta, hogy letartóztatja a mozgalom vezetőit, mivel most nyilvánvaló bizonyítékai vannak azok elhanséges szándékairól. Megegyeztek azonban, hogy előbb megfelelő katonai előkészületeket tessenek a fegyveres ellentámasz leküzdésének a biztosítására. Másnap kora reggel Birel ir államtitkár bejegyzését kérték a vezetők letartóztatására és Angliába való szállítására. De mielőtt további lépéseket tehetek volna, kitört a fölkelés, amelyet gondosan előkészítettek.

Az ir önkéntesek 1914. októberében tartották első összejövetelüket. A legtúzesebb és a legforradalmibb jellegű szónoklatokat tartották. A vezérek Írországnak a brit birodalom ellen való nagy küzdelméről szónokoltak. A beszédeket beakadták az ir államtitkárnak, aki azonban nem tett megjegyzést és eljárást sem indítottak. Wexford grófság némely helyén a lakosságot rendeletekkel utasította a katonai hatóság, hogy miként viselkedjék invázió esetén. A fölkelők ellenrendeletet ragasztottak ki, amelyben fölszóllították a lakosságot, hogy barátságosan fogadják az Angliában partra szálló német csapatokat. Az ir államtitkár föl-szóllították, hogy az ir önkénteseket fegyveresen le és indítsen eljárást a kizűtő szónoklatok miatt. Figyelembe se vették ezt a föl-szóllítást.

Berlin. A berlini lapok közlik Casementnek egy április 11-én kelt levelét, amelyből kiderül, hogy az ir szabadsághóstit teljes tudatában volt annak, hogy életével játszik, ha visszatér hazájába. Leveléből látható, hogy sietett végzetére elé állni és nem félt, csak irított a rettenetes gondolattól, hogy börtönbe kerül, mint egy közönséges gonosztevő. Levelében többek között a következőket írja: „A halál-

nál sokkal borzalmasabb sors vár reám, Írországot azonban örömmel megadok. Nem tudnám sokáig elviselni azt a gyalázatot, hogy megraboljanak a becsületemtől és megfoszszanak emberi méltóságomtól. Minden más lehetőség nélkül bizonyosan börtönre tognak vetni, amelyben egy napon úgy kell életemet befejeznem, mint egy gonosztevőnek.

Rekvirálják

az aradi harangokat.

(Egy harangja marad a minorita rendnek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 4.

Országszerte folyik már a harangok rekvirálása. Hatalmas templomok mázsás harangjai és kis falusi kápolnák ezüst kongásu apró harangjai vándorolnak a haza oltárára. A temesvári katonai parancsnoksághoz már beérkezett a hadügyminiszter rendelete, amely kimondja, hogy a temesvári katonai kerületben levő harangokat kell beszoigáltatni. Ennek fogva már a közeli időben sor kerül az aradi harangokra is.

Az Aradi Közlöny tudósítója az iránt érdeklődött a minorita rendnél, amelynek hatónöke Monay Ferenc dr. plébános, a következő felvilágosítással szolgált:

Az aradi minorita rendhez mindeztideig nem érkezett le a katonai parancsnokság. Átirata is így még nincs meghatározva a nap, amidőn a harang átadás megtörténik. Megjegyzendő, hogy mikor az első harang beszoigaltatási akciók folytak, a minorita rend önként felajánlotta a hadvezetőségnek 32 métermázsás legnagyobb harangját. Tekintettel arra, hogy ez a harang a nehai Weichem Frigyes titkos tanácsos kegyelmes ajándéka, a hadvezetőség megugyja a rend birtokában.

A hadvezetőség a Minorita rend harangját jelölte ki beszoigaltatás céljaira. Hisz pedig a 1.90, 7.75 és 18 métermázsás nagy harangokat, valamint az ugynevezett „szék válságra szóló” kis harangot, melynek súlya 1 métermázsás. Ha ezeket a harangokat beszoigáltatták, a Minorita rendnek egy harangja marad, a legnagyobb 32 métermázsás. Hirt fogják felszerelni az órára.

A harangok átadása a katonai hatóságok kiküldöttjei és a rendház megbízottja előtt fog végbemenni, melyről jegyzőkönyvet vesznek fel. Az átadás valószínűleg külső formások mellett, egyházi díszel fog történni. Mielőtt a harangokat átadják az illetékes katonai hatóságoknak, lefénkyképezik a harangokon levő felirásokat és emlékmondatokat, hogy azok megmaradjanak az utókor számára is.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre tolyó évi augusztus 5-én szombaton este 9 órakor a kör helyiségében választmányi ülést tart, amelyre a tiszttakar és a választmány tagjait ezuton is meghívja Kneffel Lajos elnök.

(*) Az Aradi Chewra Kadisa 1916. évi augusztus hó 6-án délelőt 11 órakor a templomépületi hitközségi tanácssteremben alelnök és két temetési előjáró választása céljából rendkívüli közgyűlésre hívta egybe tagjait.

Nem üzen hadat Németországnak Olaszország.

— Kormányválság. — Az entente nem kap kölcsönt Amerikában. —

Ejfel 2 óraker érkezett telefonjelentés.

Luganó. Az olasz minisztertanács elhatározta, hogy nem üzen háborút Németországnak, mert el akarják kerülni a kormányválságot.

Luganó. Carcano pénzügyminiszter a minisztertanácsban nem vett részt. Kétekedik abban, hogy Olaszország kölcsönt kapjon Angliában, szintúgy kétséges, hogy az entente husz milliárdot kapjon Amerikában. Carcano emiatt le fog mondani.

Zürich. A Neue Zürcher Nachrichten jól ismert olasz forrásból jelenti, hogy a német bankoknak az olasz polgárral szemben alkalmazott rendszabályai által Olaszországban azok, akik a háborúba már alaposan belesunknak, tisztában vannak azzal, hogy a Németországgal való háború katasztrofális következményeket rejt magában. A népek a háború elleni elkeseredettsége állandóan nő. Már forradalmi hangok hallatszanak. E miatt a múlt hónap

18-án tartott minisztertanácsban elhatározták, hogy sajtóbizottságot létesítenek a nép megnyugtására. A szociálisták intenzív propagandája következtében a tömegek hangulata olyan, hogy mindentel az a vélemény uralkodik, hogy egy hatalmas forradalomra kerül a sor, ha nem sikerül a harctéren nagy győzelmet aratni. A katonák is mindenáron szabadulni igyekeznek a harctéri szolgálattól. Jellemző egy eset, amely nem rég fordult elő. Helven embernél tizta erődíjmenyből a frontra kellett menni. Helven közül azonban negyvenkét megsekkent. A polgári lakosság szívesen támogatja az ilyen katonai szökevényeket.

Luganó. Brave szociáldemokrata képviselő az Avandában a parlament kezdetén a következőket írja: Nem hiszem, hogy valamelyik hadviselő nemzetet két hónap alatt sikerülni fog leteperni. A központi hatalmak legközelebb kiömlenek is egy utópia és a szenvedő olasz lakosság kiáltásai nagyon sűrűk.

H I R E K.

Károly Ferenc József trónörökös nadserege a Ceremosznál.

Budapest, augusztus 4. (Hivatalos.)
A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

A Moldava legjelentősebb szakaszától nyugatra és a Carni Ceremosz mentén a Károly Ferenc József altábornagy vezérlete alatt alkotott hadsereg harcokat jobb szárnyán új, a szövetséges csapatok számára kedvezően lefolyó harcok fejlődnek ki. A főherceg hadseregharcvonalának közepén és balszárnyán nincs nevezetesebb esemény. Zatoscanél az ellenség megtámadta hadállásainkat. Visszavertük. A harcok folynak. Terstyánszky vezérezredes hadseregénél lovasságunk szuronyharcban visszavert egy támadást. Egy repülőnk ezen a területen tegnapelőtt az ellenségnek egy Fahren kétfedelű repülőgépet lőtte le. A Stochod mentén, Kaszowkától nyugatra, tegnap délelőtt az oroszok egy erős támadása összeomlott. Délután az ellenség egy újabb támadással Rudkánál benatolt, vonalainkba. Oda siető német és osztrák-magyar zászlóaljok és a lengyel légió részei az oroszokat estére teljesen kiverték az állásból. A Sarny-Kövel vasutvonalától délre Fath tábornok csapatai egy erős orosz támadást visszavertek.

Olasz hadszíntér:

A helyzet változatlan. Az Isonzo-harcvonal több szakaszán tegnap az ellenség tüzésége élénk tevékenységet fejtett ki.

Délkeleti hadszíntér:

Nincs nevezetesebb esemény. Hoffler altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

LEGUJABB.

Ejfel 2 óraker érkezett telefonjelentés.

Bukarest. A Lokalanzeiger jelentése szerint a román király hétfőn délelőtt fogadja az új francia követet St. Anla-rot. A bukaresti entente körökben kiváló diplomáciai tehetségnek ismerik a francia követet, aki ügyességet és megvesztegető modort egyesít erőyes éles szíjjal. Különösen jól tudja, hogy kell bántani a déli népeket. Hogyha ezek az előnyök léteznének is, még sem biztosítják az új követ politikai szerepét Bronde. St. Anla-rot elője is ügyes diplomata volt s dacára, hogy mind a meg nem engedett módszerrel dolgozott, még sem tudta teljesíteni, amit a Kormányra rá bízott. A román kormány jelenlegi politikája nem igen közelebbi meg ér az új követnek rendkívül kedvező szerencsésének kell lennie, hogy jobban járjon mint elődje.

London. A Reuter ügynökség jelenti: Mexikó-állam megbízottjai a napokban megkezdik tárgyalásaikat az Unió megbízottaival, hogy a két ország között felmerült ellentétek kiegyenlítődhessenek.

Amsterdam. Észak-Hollandia különböző helyein néhány Zeppelint vetettek észre. A holland katonaság tüzet a léghajókra.

Krisztianita. Az angol hatóságok felszólították az Angliába menekült oroszokat, főleg a zsidókat, hogy vagy vonuljanak be mint katonák Angliában, vagy kiszolgáltassák őket Oroszországnak. E politikai menekültek száma mintegy háromszázezer.

— **Apponyi Albert gróf és Rakovszky István a királynál.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Az egyik fővárosi estilap értesülése szerint politikai körökben az a hír járja, hogy a király Apponyi Albert gróft és Rakovszky Istvánt legközelebb kihallgatáson fogadja.

— **Marconi — kapitány.** Rómából jelentik: Az olasz hadsereg rendeleti lapja közli, hogy Viktor Emánuel király Guglielmo Marconi hadnagyot kiváló szolgálataért kapitányrá léptette elő.

— **Változások a minorita rendben.** A magyarországi konvencionális minoritarend, mint annak idején hírül adtuk, megtartotta képtalani gyűlését a miskolci rendházban. A gyűlés betöltötte a házfőnöki állásokat és megválasztotta a rendi hivatalok vezetőit. E választások után szükségessé vált személyi változásokat. Lakatos Ottó dr. tartományi főnök a következő áthelyezésekkel eszközölte: Aczél Róbert áthelyeztetett Szilágysomlyóról Csütörtökhelyre, Bauer Bertalan Nyirbátorból Csütörtökhelyre, Beck Atajos Miskolcra Csütörtökhelyre, Curappa Sándor dr. Marosvásárhelyről Csütörtökhelyre, Csabay Paulin dr. Nagybányáról Szilágysomlyóra, Csáky Oszé Gődöllőről Nagybányára, Csányi Medárd Marosvásárhelyről Miskolcra, Csik János Marosvásárhelyről Aradra, Gúgl Dezső Nyirbátorból Gődöllőre, Heiser Szilárd Kolozsvárról Nyirbátorra, Huszár Jusztin Marosvásárhelyről Aradra, Kausz Leó Egerből Pancsovára, Péchy Alán dr. Nagybányáról Miskolcra, Somogyi Gusztáv Lugosról Arad-Gajba, Szabó Gábor Marosvásárhelyről Aradra, Szedlák Mátyás Imregről Aradra, Szekeres László dr. Aradról Gődöllőre, Szirmai Dezső Lugoáról Aradra, Smođits Károly Aradról Egerbe, Tindira Péter Marosvásárhelyről Lugosra, Vörös Tivadar Aradról Kolozsvárra. Az áthelyezettek augusztus hó 10-én foglalják el új állomásaikat.

— **Négy millió rubelt lopott egy Bobrinszky gróf.** Kiewi távirat szerint Bobrinszky gróf az orosz belügyminisztérium első államtitkára állásáról lemondott. Megejtették a titkos alapok felülvizsgálatát, mert azokat Bobrinszky gróf kezelte és majdnem négy milliónyi rubel hiányt tapasztaltak, ami nem volt igazolva. Bobrinszky gróf Stürmer minisztériumának feje lévén, ellene nyílt vádat nem emeltek.

— **Halálozás.** Osv. Loschitz Lajosné született Kronstein Hermína, 66 éves korában rövid szenvedés után augusztus 3-án elhunyt. Temetése 6-án délelőtt 9 óraker lesz a Szent-Isván utcai házcól. Az elhunytban Kronstein Vilmos dr. aradi orvos nővérét gyászolja.

— **A „Deutschland“ utra kelése.** Gentből jelentik: A Newyork Herald jelenti Baltimoreból: A Sharly és a Hanri tok világító tornyai között kedden délután nagyszámu magánjacut foglalt helyet, hogy tanuja legyen az elkövetkezendő eseményeknek. Egy amerikai torpedóvadász is több óra hosszat állott szemben a leselkedő angol hajókkal. Mindazonáltal a Deutschland elindulása teljes sikerrel járt és a kíváncsi emberek hazamentek anélkül, hogy csak valamit is láttak volna.

— **A román Vörös Kereszt adománya a bécsi katonáknak.** Bukarestből jelentik: Campineanu Irén, a romániai vöröskereszt egylet elnöknője Czernin Ottokár gróf osztrák-magyar követhez 27 ezer cigarettát küldött és kérte, hogy ezen adomány osztiassék ki a bécsi katonai kórházak beteg és sebesült katonái között. Czernin gróf a tekintélyes adományt az osztrák vöröskereszt egylet elnökségéhez juttatta és ez a nemes adományozó akaratához mérten azonnal felszította a cigarettákat. Az egylet elnöksége egyben meleg köszönő iratot küldött a román vöröskereszt egylet elnöknőjének.

LEGUJABB.

— Aradról származó nyomdász halvan éves jubileuma. Bécsből jelenti tudósítónk: Augustus elsején ünnepeite halvan esztendő jubileumát Schubahof Herman, a Gistel Gottlieb és társa könyvnyomtató cég főgépészmestere. Schubahof 1842-ben Aradon született, hivatalát Goldschneider Henriknél tanulta ki, aki abban az időben nagy szerepet játszott Arad közéletében. Kiadója és szerkesztője volt az Arader Zeitungnak s kének emlékeit még melegebbé teszi az a tudat, hogy apja volt a néres és nemes bécsi írónak, Grofner Baldunnak, a Neues Wiener Journal későbbi szerkesztőjének. Schubahof a Goldschneidernél előtölt tanulóévek után, 1860-ban szabadult fel-s lett mint akkor mondották: legényé. Mután különböző nyomdáknál foglalkozkodott, katonára lett a kint ilyen végig küzdőre az 1866-ri hadjáratot. Végül 1871. április 1-én belepott a Gistel Gottlieb és társa céghez, mint főgépészmester, amely hivatalát még ma is ritka teszi hírességgel tölti be. A bécsi Gutenberg-emlék létrejötté körül kifejtett tiszteletért a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki az uralkodó kegye; ezenkívül bírtokosa a császári és királyi nadi és jubileumi érdemeknek. A jubileum ritka ünnepnapja alkalmából tisztelőinek egész serege üdvözölte.

— A szép nyári idény figyelmeztet bennünket arra, hogy egészségünk megerősítésére valamit tenni kellene. Étvágytalanságnál, köhögésnél, rekedtségnél, influenza, tüdőbajknál, sápkórúknál, lábbadozóknál nagy betegségek után eredményesen használják a Sirolint. 1-3 kanál naponta étvágyat gerjeszt, elősegíti az emésztést s ezzel emelk a test súlyát és testi erőt, köhögés és a gyengítő éjjeli izzadás elmúlik. Igen gyakran felnőtteknél különös egészségérzet, gyermekeknél fejlődés áll be.

— A „délkező franciák.” Bukarestből jelenti: Az Eclair des Balkans, amely Bukarestben jelenik meg, alaposan elbánt egy francia újságíróval, aki hogy be ne sorozzák, Franciaországból Romániába költözött és már hónapok óta Bukarestben él elég nagyfárad. A lap a következő feltűnést keltő sorokban aposztrofálja a bukáló franciát:

— Kedves kolléga, én tegnap oly szerencsés voltam, hogy láthattam önt, amint egy kocsi mélyébe rejtőzködve, elegáns ruhában, örvendező arccal egy színházi hölgyecskével szórakozott. Ez igen épületes látvány volt és engem igen megalapított, hogy egy fiatal, egészséges terj minő szeretetreméltó módon foglalkozik egy emancipált hölgyvel, mialatt honfitársai ezrével hullanak el Verdunnál. Arra is gondoltam, kedves kollégám, hogy ön szíves volt népünket gyávaasággal vádolni, mert nem akarjuk kitorni a nyakunkat a szent Oroszország érdekében. Kérdem, vajon hogyan leledkezhet meg otthon hagyott kis feleségéről és hogyan leledkezhet meg honfitársairól, akik oly vitézül harcolnak? Kedves kollégám én csak annyit mondok, hogy itt Bukarestben számos bukálóót ösmerek, azonban valamennyi közt ön a legyalázatosabb.

— Megható gyászjelentés. Kun Imre hőmezőváraszarnyei gazda 64 éves korában meghalt. Az ő gyászjelentéséből való ez a megható rész: „Gyászolja özvegyén kívül gyermekei: Kun Rozália, férjével Vetró Józseffel, ki orosz fogságban van; Kun Imre 46-os katona, lakvevel az égben, mert a szerb harcúton hősi halált halt; Kun József 46-os katona, ki a budapesti házkórázban tekezik sebesülten; Kun István, ki az olasz harcúton küzd; Kun Emmike, továbbá összes unokái, az egész atyafiság és a jószomszédok, jóbarátok. Alás és béke porára!”

Ejjel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

— **Attörhetően front Brussilovval szemben. — Trientben állt az olasz kormány szobrot Battisztinak.** —

Budapest. A Pester Lloydnak jelenti a sajtóhadiszállásról: A Brussilov hadsereg offenzívájának kezdete óta két hónap telt el, anélkül, hogy az oroszoknak sikerült volna stratégiai céljukat elérni, tudniillik, hogy a Lembergbe vezető utat maguknak biztosítsák és a Bothmer-hadseregnek a Strypa-Koropiec mentén levő frontját megkerüljék. A szövetséges hadseregek Wolhyniában, Bukovinában és kelet Galiciában a Dnyestertől délre nagy területeket voltak kénytelenek kiüríteni és hosszabb frontrészeket visszavonni és az oroszoknak később sikerült tovább is tért nyerniök. Mégis meg lehet állapítani, hogy Brussilov az offenzívája idején célját nem érte el, mert a magyar, osztrák és német hadseregek a front egyetlen helyén sem veszítették el az összefüggést és az óriási veszteségek mellett erősen szenvedett orosz hadseregek a további harcokban egy attörhetően erős fronttal fogtak szemben állani. A legutóbbi időben a harc hevesége alább nagyott, ami arra vezethető vissza, hogy az oroszoknak a nagy veszteségeket kell kipótolni, amíg újabb támadásba kezdhetnének. Olyan veszteségeket szenvedtek, melyek még az orosz hadsereg offenzívájára is komoly visszahatással lesznek. A Brussilov hadsereg legutóbbi támadása azonban még egyáltalán nem tekintendő betegezettnek.

Tegnap az oroszok támadását Zalosce ellen vissza vertük. A harc itt és Brédtyól délre

támadó Sacharov hadsereg ellen egyre tart. Bothmer hadsereg az orosz Serbacsev hadsereg rohamait a Strypa és a Koropiec között visszaverte és az oroszoknak rendkívül súlyos veszteségeket okozott. Betegezett az oroszok állásukba vonattak vissza. Hasontörőpen jart az orosz Lesicky hadsereg a Dnyestertől délre és Koropiec előtt, a felső Prutától nyugatra, ahol a legutóbbi harcok különös hevességgel folytak Iluzacnál és Otinyától keletre. Az oroszok Molodilov vidékén át akartak törni Stanislaw irányában, de hasztalanul.

Budapest. A Pester Lloydnak jelenti a sajtóhadiszállásról: Az olaszok mint mindig, most is nagy diadalokról jelentenek. Olyan helyekről jelenti a győzelmeket, ahol legjobban esetben magyar-osztrák járőrökre bukkannak. Mint például a legutóbb a Monte Cimone, amely a front visszavonása óta csak is előretolt kisebb magyar-osztrák osztagok által volt megszállva, amit bizonyít az is, hogy az olaszok sem foglyokról, sem magyar-osztrák veszteségekről egyáltalán nem emlékeznek meg jelentéseikben. Ez az olasz haditudósítási módszer mentő az olasz minisztertanácsnak ahhoz az általános határozathoz, hogy Trientben Battisztinak szobrot fogtak tetaltatni. Cadorna Trientet fegyveres erővel nem tudta megszerezni nemzetiének, az olasz kormány ezért bölcse számol az olasz nép ohajtásaival és izléseivel, amikor az attörhetően magyar-osztrák front mögött levo Trienttel rendelkezik. Ilyen időre már regen nem volt példa.

— Tízezer angol esett el Gallipolin. Hagaból jelenti: Az angol veszteség-listák szerint a Dardanelláknál 290 angol tiszt és 9700 katona tünt el. A konstantinápolyi amerikai nagykövetség most megállapította, hogy összesen 378 angol került Gallipolin török fogságba. Ebből világosan következtethető, hogy a többi tízezer ember elesett.

— A boldog ember. A „Kecskeméti Lapok”-ban olvassuk: Ki ne ismerné azt a régi mesét, ami a boldog emberről szól. Egy keleti fejedelem megbetegedett s orvosai azt mondták, meggyógyul, ha magára veszi a boldog ember ingét. Az országot összejárták a boldog embert kutatva s találtak is egyet, de nem volt inge. Ha most kellene boldog embert keresni, találhatnának Kecskeméten s annak inge is van. Ez a boldog ember Türr Lajos dr. főreáliskolai tanár, aki azt vitatja, hogy a javadalmi hivatal igazságtalanul vetett ki rá 7 fillér késedelmi kamatot. S a tanár ur ezért egész csomó levelet s felelőzést adott be, ami amellott, hogy neki már hét koronánál többet kerult, elrabolja a tisztviselők érdemleges munkáját az időt. A közgyűlésre is felkerült már az ügy s a városatyák nevetve hallgatták a 7 filleres felelőzést s végül elhatározták, hogy híros Kecskeméti varosa mondhatja magának a boldog embert, aki a nagy világháborúban, mikor a magyar

nép vérével és verítékével védi hazáját, néti tükért pörösködik és többet most már a miniszterhez.

— A világ leggazdagabb asszonya. Amszterdamból írják: A világ leggazdagabb és egyben leggazdagabb asszonyának hagyatéka az örökösöknek kellemes meglepetést szerezett, Hatty Green, az amerikai multimilliomos nő vagyonszáma nagyobb volt, mint gondolták. Newyorki házában 10, ipari művekben és bányákban 60, bankkerékekben 25, petroleumművekben 10 és egyéb ingatlanokban 40 millió dollárt hagyott hátra, aminek még körülbelül 10 millió készpénz járul, melyeket az elhunyt asszony újabb spekulációkra tartott készen. Ez kerekén 155 millió dollár, vagy 755 millió koronát tesz ki, olyan vagyont, amelyet Amerikában is óriásnak tartanak. Mivel csak távoli oldalági rokonok jöhetnek az örökségnél számba, a fősvény milliommós halálával az amerikai állam is, melynek huss millió dollár jut örökösödési adó címén, jó üzletet csinált.

— Hazára és földékre olcsó amortizációs kölcsönököt közvetít Szűcs F. Vilmos a nagy-szebeni földhitelintézet képviselője Arad, Karolina-utca 10. 3822

— Underwood-gépiró és gyorsíró szakiskola Ziffer és Hollos cégnél, főpostával szemben. Ugyanott írásmunkák és sokszorosítások a legjutányosabban vállaltatnak. 4697

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= A gyümölcs- és gyümölcsszörp forgalomba hozatala. A hivatalos lap mai száma közli a földművelésügyi miniszter rendelkezését, melyben a gyümölcs- és a gyümölcsszörp gyártásáról és forgalombahozatáról intézkedik. Elrendeli a miniszter, hogy az emberi fogyasztásra szolgáló gyümölcsleveket és szörpöket ama cikkek közé sorozza, melyek hamisítása a törvény értelmében tilos. Gyümölcslé alatt oly terméket kell érteni, amelyet akár friss, akár erjedésben lévő gyümölcsből sajtolás útján állítanak elő. Csak ilyen szabad forgalomba hozni. A kipréselt gyümölcsmaradék vízzel, vagy cukoroldattal való kioldása után nyert terméket gyümölcscsinger néven kell forgalomba hozni. Gyümölcscsinger, gyümölcslének cukorral való befőzése után nyert termék. Gyümölcscsinger készítéséhez mesterséges esszenciát használni tilos. A romlásától való megóvására csakis alkoholt szabad használni. Az így konzervált gyümölcslévet „alkoholos konzervált” szavakkal kell megjelölni. Gyümölcsléhez és szörpözéshez citromsavat vagy borkóssavat szabad hozzáadni. Keményítő szörpöt is szabad használni, de ezt láthatóan fel kell tüntetni. A csümölcslé festése tilos. A szörpöket ártalmatlan festékkel vagy más gyümölcsök levével szabad festeni, de ezt is fel kell tüntetni. A rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

= A Magyar Jelzáloghitelbank 4 százalékos községi kötelezőinek 1916. augusztus 1-én történt törlesztési huzása alkalmával a következő számok huzattak ki, u. m.: 5 drb 1000 forintos: 607 1335 1590 4446 5212. 3 drb 500 forintos: 48 153 178. 12 drb 100 forintos: 982 1483 1586 1830 2040 2164 2220 2277 2430 2499 2955 3961. Ezen kisorsolt községi kötelezők 1917. február 1-től kezdve teljes névértékben váltainak be, Budapesten: a bank pénztáránál (V., Nádor-utca 7.). Bácsban: az Union-Banknál. Amsterdamban: Lippmann, Rosenthal et Co. cégnél. A fenti községi kötelezők kamatozása 1917. február 1-én megszűnik.

A szerkesztésért felel:

Budnyánszky Endre távollétében:
Stauber József.

NYILTÉR.

(Az oszlopot alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget)

Fájdalomtelt szívvel tudatjuk, hogy
nővérünk,

özv. Loschitz Lajosné

szül. Kronstein Hermina,

vallásos és jótékony életének 66. évében,
rövid szenvedés után augusztus 8-án el-
hunyt.

Földi maradványait augusztus 8-án 9
órákor fogják lakasáról, Szent István-
utca 1/a. alól, az aradi ikr. sírkertben
örök nyugalomra tétetni.

Béke porairal

Arad, 1916. augusztus 8.

Dr. Kronstein Vilmos, Glück Ignácné szül.
Kronstein Júlia, Offner Sámuelné szül. Kronstein
Cecília, özv. Mohr Sománé szül. Kronstein Róza,
özv. Kohn Gusztávné szül. Kronstein Adél testvérel,
sógora, sógoránál, unokaöccsei, unokahugai. 4063

Van szerencsém Aradváros és megye, va-
lamint a mélyen tisztelt utazó közönség be-
cses tudomására adni, hogy

Arad vasuti vendéglőjét

a mai napon átvettem.

Minden törekvésem oda fog irányulni,
hogy elsőrangú ételek és italok, valamint fi-
gyelmes és pontos kiszolgálással a nagyér-
demű közönség teljes bizalmát és megelége-
dését kiérdemeljem.

Öt évi Kecskemét elsőrangú Beretvás-
szálló bérletje, valamint öt évi ceglédi vasuti
vendéglő bérleti működésem reményét ad arra,
hogy ezt el is fogom érni.

A nagyérdemű közönség becses pártfo-
gását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

Kolossa Viktor

4089

vasuti vendéglős.

Megtakarítások:

50% a szappannak, 9/10 a munkaidének.

Nincs kefézés és dörzsö-
lés. Háromszoros tartós-
sága a ruhanak.

A kezeket nem rongálja,
szavatosság, ha a rozsdá
ellen biztosított világhírű
és számos magasabb kü-
rökben, kitűnő eredménnyel
használt 66682. szám alatt
szabadalmazott O R O S Z-
L A N k. légnymásu kézi-
mosógéppel mossa, öblíteti
és kékíti a ruhát.

Ára 22 korona bér-
mentve.

Rendelések az Ósözeg
előzetes beküldése mellett.

Ceavis az „OROSZLÁN”
védjeggyel ellátott valódi!
Utánzatoktól óvakodjunk.

Egyedárusítás:

Weisz József
Budapest

VI., Gyár-utca 20. Te-
lefon: 70-01. Sürgöny-
cim: Climax. 6839

Egy vizsgázott

gépész

és két vizsgázott

fűtő

lehetőleg azonnali belé-
pésre kerestetik.

Első Makói Zöldégszárító Gyar.

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi
nyomda részvénytársaság nyomdájában.

4987—1916. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. miniszterium 1750—1916. M. E. számú rendelete alap-
ján újlag közhírré teszem, hogy az 1916. évi búza, rozs, kétszeres,
köles, árpa és zab a köznevelés és közszükséglet célszerű biztosítása
érdekében zár alá helyezett és a felelő termelő csak az 1750—1916.
M. E. rendelet korlátain belül rendelkezhetik. Így termelőnek tekin-
tendő az is, a ki az 1916. évi termésből munkabér, arató rész, cséplő-
rész vagy konvenció fejében kapott a termelőtől búzát, rozst, két-
szerest, kölest, árpát vagy zabot. Ehhez képest a zár alá vétel a mun-
kabér, aratórész, cséplőrész, vagy konvenció fejében kapott ily termé-
nyekre is kiterjed, és birtokosok azokkal ugyancsak az 1750—1916.
M. E. rendelet korlátai között rendelkezhetik.

A termelő szabadon felhasználhat 1917. augusztus hó 15-ig szá-
mítva házi szükséglet címén 400 gm. naponta szükséges lisztadagnak
megfelelő terménymennyiségnek, vagyis fejéenként és havonként búzá-
ból rozsból, kétszeresből, árpából együttvéve 18 kilogrammot. Ugyan-
ilyen mennyiséget tarthat vissza azon személyek részére fejéenként, a
kik a termelő háztartásában rendszerint ellátást élveznek.

A zár alá vett termékek a saját házi, és gazdasági szükségletét
meghaladó részét a termelőnek adás vétel útján, vagy más módon
csak a Hadi Termény részv. társaságnak ezen társaság bizományo-
sának, vagy olyanok részére szabad csak elidegeníteni, a kik a városi
tanács által kiadott vásárlási igazolványt mutatnak fel. A termelő
köteles vásárlási igazolványt, vagy pedig a Hadi Termény részv. tár-
saság elismervényét megőrizni és a hatóság felhívására, bármikor
felmutatni.

Tilos a termelőnek a termés zár alá vett részét annak a törvény-
hatóságnak területéről, ahol gazdasága van, elszállítani.

Aki maga nem termelő, vagy akinek saját házi és gazdasági
szükségletét saját termése nem fedezi: 1916. október 15-ig Arad sz.
kir. város területén a városi tanács által augusztus 1-től, augusztus
21-ig a Kazinczy-utcai polgári iskolában kiadandó vásárlási igazol-
ványok alapján jogosítva van saját házi szükségletére búzát, rozst,
kétszerest, kölest és árpát gazdasági szükségletére pedig búzát minden
közvetítő kizárásával vásárolni. A gazdasági szükségletre ugyancsak a
fenti helyen kiadandó igazolványok alapján október 16-ig, Arad tör-
vényhatóság területén rozs, kétszeres, köles, árpa és zab minden köz-
vetítő kizárásával bármely termelőtől vásárolható.

A gabonáért fizethető legmagasabb árak a következők: Búza
július 16-tól december 15-ig mm. 41 kor. December 15-ike után 37
kor. Rozs és kétszeres: december 15-ig 84 kor., december 15-ike után
81 kor. Arpa december 15-ig 82 kor., december 15-ike után 29 kor.

Végül közhírré teszem, hogy akik az 1750—1916. M. E. sz. az
idei termés zár alá vételére vonatkozó rendelkezéseket megszegik,
vagy kik a gabonát magasabb áron árulták, vagy pedig olyanok
részére idegenítettek el, akik vásárlásra nem jogosultak, vagy a gabo-
nát jogosulatlanul felhasználták, felelősséget vállalnak, vagy felelős-
tájják, vagy akik a gabonát jogosulatlanul szereznek, akik a gabonát
tovább eladják, akik olyan jogügyletet közevetítenek amely a jelen
rendeletbe ükötök kihágást követnek el, és 6 hónapig terjedő elzárás-
sal, 2000 koronáig terjedő büntetéssel és a rendeletben meghatározott
elkobzással büntetendők.

Arad, 1916. július 28-án.

Variasy Lajos s. k.
polgármester.

Megérkeztek a legújabbban felvett

Columbia

lemezek.

Gyóni Géza: Csak egy éjszakára küldjétek el őket!... Ha majd egyszer mindenki visszaszajon... A testamentum. Ide banda. Daru madár ha elszálsz délfele... Rózsá néni... Ott, ott... A dalokat Király Ernő énekl. Kapható kizárólag

Hammer Vilmos

műszerésznél 1881

Arad, Szabadság-tér 5—6.

A lőtér legforgalmasabb helyén

Andrássy-tér 8. számú

házban egy kisebb

üzlethelyiség

augusztus 15-től

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadó-hivatalában, József főherceg-ut 22.

189—1916. végr. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kisjenői kir. járásbírósnak 1915. évi 2882. számú végzése következtében Dr. Reiner Albert ügyvéd által képviselt Kriszán Ilie javára 114 korona s járuléka erejéig 1916. évi május hó 17-én foganatosított biztosítási végrehajtás útján le- és felül-foglalt és 1200 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: egy kocsi, egy sárga ló, stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbírósnak 1916. évi V. Pk. 1687/2. számú végzése folytán 114 kor. tőkekövetelés, annak 1913. évi október hó 1. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 80 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig, Zárádon leendő megtartására 1916. évi augusztus hó 12-ik napjának d. e. 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvény-cik 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül-foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kisjenőn, 1916. évi július hó 30. napján. Balassa, kir. bír. végrehajtó.

4065

A sárgán is épen úgy hat,
Akárcsak a feketén,
Olyan sima mint a fűkőr,
Ha cipőre kenem én.
És mint csillag — épugy csillog
Ide-oda rajt a fény;
Micsoda egy csoda hát ez?

— Ez a

PYRRAM

CIPŐ-KRÉM

Gyártja: **BENESTESTIVÉREK, GYŐR**

6907

Perfekt
gép- és gyorsirónót
keresünk.

Csakiselsőrendű munká-
erők ajánlkoznak. :-:

Cim a kiadóhivatalban

1115—1916. tksz.

Árverési hirdetmény

és árverési feltételek.

A Kisbirtokosok Országos Föld-hitelintézete végrehajtónak Pogácsa Mihály végrehajtást azonnali ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság elrendeli, hogy a bpesti törvényszék 14. P. 85966—915. sz. végzése alapján a simonyifalvai 407. sz. tjkvben a 2109/893. sz. végzéssel 500 kor. tőke és jár. erejéig C) 1. sorsz. alatt bekebelezett zálogjogra a végrehajtási jogot 133 kor. 32 fill. tőke és pedig 9 kor. 52 fillér után 1912. augusztus 20-tól, 24 kor. 76 fill. után 1913. február 20-tól, 24 kor. 76 fill. után 1913. augusztus 20-tól, 24 kor. 76 fill. után 1914. február 20-tól, 24 kor. 76 fill. után 1914. augusztus 20-tól, 24 kor. 76 fill. után 1915. február 20-tól járó 6% kamatai, 1 kor. 25 fillér bírság, 17 kor. 90 fill. már megállapított és 8 kor. ezuttal költés erejéig az 1777/915. tksz. széljegyzés rangsorában jegyezze fel, egyidejűleg a végrehajtató kérelme következtében az 1881. LX. t.-c. 144., 146., 147., 176. és 185. §§-a értelmében elrendeli a végrehajtási árverést a fenti tőkekövetelés és járuléka behajtása végett.

A kisjenői kir. bíróság területén levő, Simonyifalva község-

ben fekvő s a simonyifalvai 407. sz. tjkvben A. I. 1—3. sor. (1114—1115.) hrsz. alatt foglalt 359. sz. ház, udvar és kertből, az 1275., 1898. hrsz. alatt foglalt Poczmány és Tufár dűlőkben fekvő szántókból és az ide tartozó legelő-

illetőségből álló jószágtestre 1200 korona kikiáltási ár mellett.

A telekkönyvi hatóság az árverésnek Simonyifalva község-házánál megtartására 1916. évi augusztus hó 29. napjának délelőtt 8 óráját tűzi ki stb. 4064

Gyümölcsfa oltványok

iránti megrendeléseket, valamint kedvezményes áron leendő kiadatás iránti kérvényeket f. évi szeptember hó 15-éig fogad el a mezőhegyesi m. kir. állami faiskola vezetősége.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.

Peppo hintőpor „ „ „ 1 kor. — fill.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficiálja, utólsó igen kellemes. Ára egy porcellán-szalencének 80 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 30 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

„Noris.”

Levele van a kiadóhivatalban. Kérem átvenni. „Déval.” 4085

Barna

vagy fekete haját a legrovidebb idő alatt szép szőke színre változtatja a Hánzu-féle Chamillakivonat. Egy üveg kor. 1.50 Hánzu Nestor drogeria és illatszerüzletében, Arad. 8711

Amerikai

bársony puder minden színben, 1 doboz 3 korona, bársony krém 1 tégely 3 korona Hánzu Nestor drogeria és illatszerüzletében, Arad. 8711

GYOGYASZAT.

Kéz- és lábizzadás

ellen legjobb szer a Hánzu-féle Sandolin. 1 üveg ára 1 korona Hánzu Nestor drogeria és illatszerüzletében, Arad. 8711

Ajánlunk

a drága vatta (gyapot) helyett teljesen azonos kinézetű igen jó felszívó képességű pótszert a Cellocotim vattát ára 250 grammos csomagokban 2 korona. Földes gyógyszer-tár, Hehs gyógyszer-tár. 12

ALKALMAZÁST NYER.

Árvaleányt,

12-14 éveset, magához venne házimunkára és családtagnak tekintene vidéki urfi gyermektelen házaspár. Címem kiadóhivatalban megtudható. 4044

Egy hadmentes

fűszer és fűszék szakmában jártas kereskedőseged azonnal, vagy augusztus 15-re felvétetik. Cím a kiadóban. 4072

Könyvtárban,

levelezésben írtas és megbízható kisasszony keresetlik. Ajánlatok „Fakereskedés” jellege alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 8951

Intelligens

biztató kisasszony, alkalmazást nyer Kerpel könyvkereskedésében. 8977

Két gyakorlott

cséplő gépészt keresünk. Cím a kiadóhivatalban. 4048

ALKALMAZÁST KERES.

Középkorú nő,

ki a főzést is vállalja, házigazdónak ajánlkozni magános urinő vagy urhoz, esetleg kisebb családnak. Cím a kiadóhivatalban. 4087

Ügyes háziavarrónő

német nyelvű, urfi házakhoz ajánlkozni, csekély fizetésért. Címeket a kiadóhivatalba kér. 4069

Intelligens gyermekkertésznő középkorú, magyar, hosszú gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, ajánlkozni vidékre is „Gyermek-kertésznő” jellege alatt. 4058

Szoptatós dajka

ajánlkozni urfi házhoz. Cím: Csete Imréné, Borosjenő. 4071

LAKÁST KERESNEK.

Bérbe vennék

középszerű házat, lehetőleg nem messze a központtól. Levélbeni ajánlatokat kérem „Bérhás” alatt a kiadóba vagy telefonon 194. szám alatt felkeresni. 4016

November 1-re

a város belterületén 4 szobás modern lakást keresek. Lakás címet a kiadóba kérek. 4047

November 1-re,

esetleg korábbra is a város belterületén 3 szobás modern lakást keresek. Lakás címet a kiadóba kérek. 4700

KIADÓ LAKÁS.

Szabadság-tér 12. sz.

II. em. egy elő- és 2 utcai szobából álló garson lakás, november 1-re kiadó. Bővebbet Koch mézár-szakban. 4081

Csiky Gergely-utca 10.

számu modern magánház, mely 2 utcai és egy udvari szobából áll, fürdőszobával, gáz- és villanyal, november 1-re kiadó. 4084

November 1-től

bérbe adatik, Báró Bohus-palota második emeletén egy négyszobás modern lakás fűtéssel, liftszállalattal. Házgondnokság. 4011

Kiadó

2 szép és elegánsan butorított szoba elő- és fürdőszobával. Lakásnyilvántartási Iroda, Deák Ferenc-utca 8. Díjazás csak bérbevitel esetén. 4001

Flórian u. 11. számú

hában emeleti erkélyes 3 szoba, elő- és fürdőszobából álló modern lakás, november 1-re kiadó. Bővebbet ugyanott. 4041

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely fűdának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Kiadó

egy magas földszinti Baros-parkra nyíló modern nyílakás, mely áll 3 utcai, 1 udvari szobából, fürdő- és cselédszobával, villanyal és gázzal, azonnal, esetleg november 1-re Apponyi-körut 7. szám alatt kiadó. 4088

ÖZLETEK.

Andrássy-tér 8.

számu házban egy kisebb üzletteliség — különösen dohányüzletnek alkalmas — augusztus 15-re kiadó. Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József főherceg-ut 22. szám.

INGATLAN.

Veszek

Aradváros közvetlen közelében, de csakis Aradváros határában 150—200 hold földet majornal. Közvetlen díjazatnak. Megkereséseket a kiadóhivatal továbbít. 8968

Kossuth-utca 46.

Vécsey-utca 7. és Schweidel József-utca 1. szám alatti adómentes bérházak, szabad kézből eladó. Ügynökök díjazatnak. Bővebbet Varga okráss, Szabadság-tér. 8696

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Lovat

kettőt, szerszámmal, teherkocsival és hintóval, 1 könnyű lovat kétkerekű kocsival vennék. Címem kiadóhivatalban megtudható. 4045

Vadászfegyvert

keresek megvételre. Cím: Fodor, Arad, Purgly Lajosné-u. 161. szám. 4068

Kosár címkék

erős lemezről, 1000 db.-ként 6 koronáért kapható Ingus L. és Fia cégnél, Weitzer-u. 4070

Egy jókarban

levő 8 üléses kényelmes féderes vadaskocsi igen olcsón eladó. Értekezhetni postamesternél Körösbokány, Arad-m. 4078

Két kesiprés

4 550 kor. azonnal eladó. Schwitzer Lipót és Testvére, vagy Dénes B. és Társa féle gyártmány. Teljesen újonnan véve, aug használt. Dr. Bedő Árpád Arad, Erzsébet-körut 80. 4074

Befőtthet

való pergament papírt ajánl Färber Lajos cég. 8689

National kassza,

megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 8942

Új butorhitel

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön és részletfizetésre szállítok Gara Károly bej. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 891

Tábori dobozok,

levelező-lapok, levelek és papírnak nagyban és kicsiben jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papírkereskedésében és könyvnyomdájában Arad, Szabadság-tér 1. Telefon 308. 611

KÜLÖNFÉLE.

Hip-Hop

új patkány- és egérintőszert, felülmul minden eddig létező gyártmányt, hatása gyors és biztos, házi állatokra nem veszélyes. Kapható 1 és 2 koronás dobozokban Hánzu Nestor drogeria és illatszerüzletében, Arad. 8711

Szőrmék,

ruhaneműk, szőnyegek megóvásáért ajánlunk moizkeveréket 40 és 60 filléres csomagokban. Legfinomabb resublimált Naftalin klórnként 1 kor. 80 fill. Rovarpert szóró dobozban 20, bádóg dobozban 30 és 60, üvegekben 80 és 60 fillér. Patschni levelet klórnként 8.50 K. Földes gyógyszer-tár, Deák Ferenc-utca. Hehs gyógyszer-tár, Bathányi-utca. 12

Hehs Vasas olinabóra.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő ideg-bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, lész, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések- és minden infectióból eredő megbetegedés ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ara 2.80 kor. Hehs gyógyszer-tár, Földes gyógyszer-tár. 12

Rózsaburgonyát
jutányos áron szállítok.

Grosz Jenő,
Szabadság-tér 12.

Szesz-

pálinka, szilva, törköly és rumot
jutányos áráért közvetít

Schwarz Pál

Arad, postafiók 15.

Interurban telefon 1128.

Zongora-
oktatást

nyerhetnek kezdők akadémiai
módszer szerint, legjutányo-
sabb ár mellett.

Cím a kiadóhivatalban. 8978